

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни – 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар кўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

ОНАЛАРИ АРДОҚЛИ ЮРТ - ОБОДДИР!



СУРАТДА: Андижон шаҳар, 3-туғруқ комплекси бош шифокори Саодатхон Аҳмадждонова набираси Гулрухсор ва қизи Нигора билан.

Сурат муаллифи: Тўраҳон ҒОҒУРОВ

Она тўғрисида, унинг фарзанди тўғрисида гамхўрлик қилиш давлатимизнинг муқаддас бурчидир.
Н. КАРИМОВ

“Она сути Аллоҳ берган неъмат”, - дейди Андижон шаҳридаги 3-туғруқ комплекси бош шифокори, олий тоифали шифокор Саодатхон Аҳмадждонова.

Турмуш ўртоғи Иброҳимжон Хайдаров - Андижон Давлат тиббиёт институти клиникасининг 1-жарроҳлик бўлими бошлиғи. Икки қиз ва бир ўғилнинг онаси.

Саодатхон опа раҳбар бўлган бу даргоҳга қадам қўяр экансиз, ойнаванд бинонинг пештоқидаги “Она сути - Аллоҳ берган неъмат” деган ёзув эйтиборингизни тортади. Ичкарига яна бир қадам юргангизда эса Халқаро “ЮНИСЕФ” ташкилотининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси томонидан берилган сертификатга кўзингиз тушади. Ушбу муассаса кўкрак сути билан боқилишнинг ўн тамайилини қўлловчи, болага самимий муносабатли шифохона деб тан олинган, бундан ташқари участка доялари ва ўрта тиббиёт ходимларига она сутининг аҳамияти ҳақида сабоқ берувчи вилоят бўйича ўқув методик марказ вази-фасини ҳам ўтамоқда. 27 йиллик иш тажрибасига эга Саодатхон опа Аҳмадждонова билан суҳбати-

миз ҳам айнан оналар ва болалар хусусида бўлди.

- Саодат опа, туғруқхоналар фаолиятида бугунги кунда қандай янгиликлар бор?

- Илгарилари фарзанд дунёга келган заҳотиёқ онасидан ажратилиб, доялар орқали янги туғилган болалар хонасига олиб кирилар эди. Бир-икки кун чақалоқ бошқа оналар сутидан тайёрланган аралашма сут билан боқилар эди. Бутун жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти маълумотларига кўра чақалоқни фақат ўз онаси эмизган тақдирдагина кўзланган максадга етишиш мумкин экан. Комплексимизда мана иккинчи йилдирки “Гўдақларни она сути билан боқиш” дастури асосида иш олиб бораёмиз. Дастурга мувофиқ ҳомиладор аёлга уй шароити яратиб берилган. Яъни, туғруқ комплексимизда фарзанд кутаётган аёлнинг хоҳишига кўра унинг ёнида онаси ёки турмуш ўртоғи бўлишига рухсат беряёмиз. Зеро, икки дунё орасида минг бир азобларни бошидан кечираётган она ўз яқинлари ёнида эканлигидан кўнгли тўлиб, руҳан мадад олади ва бу жараён унинг учун энгиллашади.

- Чақалоқ дунёга келган заҳоти йиғлаши зарур, деган бир қоида бор эди. Шу сабабли чақалоқ йиғламаса уриб йиғлатилар эди. Ҳозир-чи?

- Дарҳақиқат, илгари шундай эди. Бироқ, Халқаро соғлиқни сақлаш ташкилоти томонидан берилган маълумотларга кўра чақалоқни шапатиллаб уриш ўша гўдакка нисбатан кўполлик экан. Биласизми, ҳатто гўдакни шапатиллаш тугул, доя уни астагина ушласа ҳам чақалоқни ургандан баттар таъсир қилар экан. У ҳамма нарсани сезар ва билар экан. Бир ҳомиладор аёлни мутахассислар тўққиз ой давомда кузатиб боришган. Туғилмаган бола учун онаси ҳар куни бир пайтда ширали овози билан алла айтган. Туғилганидан сўнг чақалоқ йиғлаганида бошқа бир аёл алла айтган. Лекин гўдак йиғидан тўхтамаган. Фақат ўз онасининг алласигина боласини юпатган.

- Халқимизда “Сут билан кирган жон билан чиқади”, деган мақол бор.

- Жуда топиб айтилган мақол бу. Она сути қадимдан буён беғуборлик рамзи бўлиб келган. Айтишларича, эмизикли она хаёлида нималар кечаётган бўлса ёки фарзандини қандай инсон бўлиши-

ни Аллоҳдан сўраса, тилаги албатта ижобат бўлар экан. Яна бир гап. Америкалик олимлар бир тадқиқот ўтказган эканлар. Яъни қамоқхоналарда турли хил оғир жиноятларни содир этган маҳбусларнинг келиб чиқиши текширилганда, уларнинг кўпчилиги она сути ва меҳридан бенасиб улғайиб, қоронғу кўчаларга кириб қолишган экан. Демак, она сути фарзандни етук инсон қилиб тарбиялашдаги муҳим омилдир.

- Ёш оналарга тилақларингиз...

- Ёш оналаримиз чақалоқларини эмизишдан барвақт айирмасинлар. Бебаҳо неъмат бўлмиш она сутидан айириш билан ўз гўдақлари қалбини ранжитишлари мумкин. Юрти-мизда яшаётган ва фарзанд тарбияси билан машғул бўлган оналаримиз келажак учун муносиб, ақлли, билимли ва соғлом ўғил-қизларни воёга етказиш масъулиятини ҳар дақиқада ҳис этишларини истар эдим.

- Мазмунли суҳбатингиз учун ташаккур.

Феруза МИРЗОЛИМОВА
суҳбатлашди



СИЗГА БАХТ ЁР БЎЛСИН!

Бахорнинг гўзаллик, нафосатга йўрилган илк байрами арафасида юртимизнинг бир гуруҳ қизлари адабиёт, фан, таълим, санъат ва маданият соҳасидаги ютуқлари учун Зулфия номидаги Давлат мукофотиغا сазовор бўлишди.

Президентимизнинг "Зулфия номидаги Давлат мукофотини таъсис этиш бўйича тақлифларни қўллаб-қувватлаш тўғрисида"ги Фармониغا асосан юртимизда икки йилдан буён ушбу танлов ўтказилмоқда. Зукко ва билимдон қизларимиз бисёр бўлган юртимизда бу танлов соҳибаларини аниқлаш осон кечгани йўқ. Ўзбеки-

стон Республикаси Хотин-қизлар кўмитаси қошидаги Республика мукофот комиссияси, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар комиссиялари ушбу танлов бўйича йил давомида иш олиб боришди.

Уч босқичда олиб борилган бу танловда республикамизнинг барча ҳудудларида яшайдиган қизлар иштирок этишди. Танлов нихоюсида бешта йўналиш бўйича ўзларининг энг сара асарлари ва ноёб истеъодлари учун 14 нафар қизларимизга бу йил ҳам ушбу мукофот



эти. Ўйлаймизки, мазкур йилда Зулфия номидаги Давлат мукофотиغا сазовор бўлган қизларимиз келгусида ҳам Ватан, элу юртимиз саодати йўлида меҳнат қилишиб, яна ҳам юксак зафарларга эришадилар. Ҳали йиллар оша юртимизда уларнинг сафлари янада кенгайверади.

Бахтдан, қувончдан гул-гул ёниб турган қизларга ўша юксак мукофот топширилганда мен бир нарсани, Зулфия опанинг руҳлари шу кун қанчалар шод бўлганини ўйлайдим. У кишининг хотин-қизларга ба-

ғишланган шеърлари кўп эди. Зулфия опанинг аёл ҳақидаги фахр ила битилган мана бу шеърини ўқирканман, бунга яна бир бор ишондим.

Кимки аёл дилига ҳоким, Идрокидан сезади устун, У олмаган чўкки йўқ, не ки, Аёл ўзи чўққидир бу кун.

Дарҳақиқат; аёл истаса ҳар қандай чўққини забт эта олади. Мана бу қизларимизнинг ўша чўққини эгаллаганлари рост.

Қорақалпоғистонлик - Диана Мамутова, андижонлик - Хилола Қўчқорова, бухоролик - Навбахор Раҳмонова, жижазлик - Дилфуза Ражабова, қашқадарёлик - Шаҳноза Холмаҳматова, навоийлик - Зебунисо Исанова, наманганлик - Холида Мирзаакбарова, самарқандлик - Гулжамоил Аскарлова, сирдарёлик - Шахло Зойитова, сурхондарёлик - Зебунисо Холмуродова, Тошкент вилоятидан - Гулноза Турғунбоева, фарғоналик - Муҳайё Тешабоева, хоразмлик - Малоҳат Рўзметова, тошкентлик - Наргиза Тўхлиева - бу қизларимиз Зулфия мукофотининг 2001 йилги соҳибаларидир.

Биз бугун Зулфия номидаги юксак мукофот соҳибаларини яна бир бор кутлаган ҳолда, уларга келажакда илму-фан, адабиёт, санъат ва маданият соҳасида янги муваффақиятлар ёр бўлишини истаб қоламиз!

Басира САЙИДАЛИЕВА
Суратда: Зулфия номидаги Давлат мукофоти совриндорлари.



КЕЛАЖАК ВОРИСЛАРИГА ЭЪТИБОР

Болалар келажғимиз. Бугунги қилинаётган эзгу ишларимизнинг ворислари, давомчилари. Барча умидларимиз, ишончимиз шулардан. Демак, уларни ана шу шарафли йўлга бошлаш, келажак эстафетасини улар қўлига ишониб топширишдан олдин ўзларини ҳаётга тайёрлаш, синовларга бардошли қилиб тарбиялаш зимма-зимдаги муҳим ва кечиктириб бўлмайдиган долзарб вазифадир. Ҳўш, ана шу муҳим иш жойларда қандай ва қай тариха амалга оширилмоқда? Мухбиримизнинг Ўзбекистон Болалар жамғармаси Самарқанд вилоят бўлими раиси З.МУҲИДДИНОВ билан суҳбати ана шу ҳақда кечди.

лан тани сихатлик тилаш, руҳини кўтариш билан бобо ва момоларимиз беморлар дардига малҳам бўлишган. Фаолиятимиз эзгулик асосига қурилган экан, халқимизнинг ана шу муборак удуми ҳам дастуримиздан алоҳида ўрин олди. Дардга малҳам бўлишнинг нечоғлик савоб иш эканлигини вилоят сил касаликларни шифохонасининг болалар бўлимида даволанаётган беморлар ҳузурда бўлганимизда чуқур ҳис қилдик. Ушбу учрашувимиз ҳам табиийки куй-қўшиқлар, рақслар, кўнгилочар томошалар билан бойитилган. Пировардида, бемор болаларга жамғармамиз томонидан ҳозирланган совға-саломлар,

Болалар жамғармалари фаолиятидан

дори-дармонлар улашилди. Жамғармамиз фаоллари кўпроқ халқ билан бўлишга, меҳнат ахли орасига қириб боришга ҳаракат қилишди. Олдий халқнинг ижтимоий аҳолини ўрганиш туйфайли бултур вилоятда 70 га яқин аҳоли ночор, бемор болалар рўйхатга олинди. Бу ҳақда юқори ташкилотимизга маълум қилганимизда улар ушбу болаларни тўплаш, шаҳар ва туманлар ҳокимликлари вакиллари иштирокида уларга совғалар улашиш, моддий ёрдам уюштириш ташаббусини ўртага ташладилар. Вилоят ҳокимлиги, хотин-қизлар кўмитаси раҳнамоллиги ва кўмаги туйфайли уюштирилган ушбу тадбир натижаси қутулганидан ҳам зиёда бўлди. Айниқса, унда иштирок этган ЮНИСЕФ халқаро инсонпарварлик ташкилотининг республикамиздаги ваколатхонаси вакили жаноб Руди Родригес ва республика Болалар жамғармаси раиси И.Юсупова катта таассуротларга эга бўлишди. Яна бир гап. Ўзбек қизларининг одоб-ахлоқи, латофати ва малоҳати аввало оилада шаклланади. Оила таъшишларига ўралашиб қолган ота-оналарга бу масъулятли ишда кўмак беришни ҳам Ўзбекиона бурчимиз дея ҳис қиламиз. Шаҳримиздаги олий ўқув юрт-

ларининг талаба қизлари ўртасида ташкил этганимиз - "Қизлар мустикал ҳаёт бўсағасида" кўрик-танловини ана шу мақсадни кўзда тутди.

Унда рўзгор юмушларидан ташқари, хотин-қизлар гигиенаси, одоб-ахлоқи, муомала маданиятига алоҳида аҳамият берилди.

Паст Дарғом туманида эса спортнинг қарийб барча турлари бўйича бола-лар спартакиадаси уюштирилди. Голиб ўсмирлар, жамғармамиз совринлари соҳиби бўлдилар. Бундан ташқари, туманинг "Санчикул" фуқаролар йиғини ҳудудида жамғарма кўмаги ва ташаббуси билан ижтимоий аҳоли оғир оилаларнинг 10 нафар фарзандлари учун суннат тўйи ўтказилди. Бу тадбирга иқтидорли болаларнинг қўшиқ байрами ҳам улашиб кетди.

Бир сўз билан айтганда шу хил тадбирлар, учрашувлар, савол-жавоб кечалари, болаларнинг шифокорлар, олимлар, шоир ва ёзувчилар, уруш фахрийлари, умуман таниқли кишилар билан учрашувлари фаолиятимизнинг асосий мазмун-мундарижасини ташкил этиб, қарийб ҳар ойда амалга оширилиб турилибди. Бу тадбирга фалон минг, бунисига писмадон минг сўм маблағ сарфладик, дейиш менимча мақтанчоқликдан бошқа нарса эмас. Мухими, халқ орасида бўлиш, унинг шодлиги ва фамига шерикчилик қилиш, деб ўйлайман. Ўтказилаётган тадбирлар эса жамғармамизнинг халқ билан янада жипслашувига асос бўлмоқда. Бу хайрли ишда вилоят ҳокимлиги, хотин-қизлар кўмитаси, "Тадбиркор аёллар" уюшмаси, "Соғлом авлод", "Ногиронлар" жамғармалари, "Камолот" ижтимоий ёшлар Ҳаракати, халқ таълими бошқармаси ва ҳокимликлар билан ҳамкор-у ҳамнафаслигимиз қўл келмоқда. Ўтган йили Каттақўрғон ва Паст Дарғом туманларида жамғармамиз бўлиmlарининг очилганлиги яна бир катта ютуғимиз бўлди. Хуллас, жамғармамиз фаоллари ўз олдларига қўйилган вазифаларни аниқ дастур асосида сидқидилдан адо этаёпти, дея комил ишонч билан айта оламиз.

Суҳбатдош:
Хайрулла ХАМДОЕВ

ИҚТИДОРЛИ АХБОРОТ МУСАВВИРА ҚИЗ

Бу йилги баҳор, гўзал Наврўз айёми Андижон вилоятининг олис Тўртқўл қишлоғида яшайдиган Тожибар опа Матбобоевалар хонадонига кутлуг келди. Олдийгина қишлоқ оиласида усаётган Дилфуза ўзининг "Маҳаллада тўй" асари билан Японияда ўтказилган Халқаро болалар асарлари танловига муваффақият билан қатнашиб, танлов голиби бўлди.

Бу хушхабардан нафақат Андижонликлар, балки барча юртдошларимиз чин дилдан қувондилар. Рост-да, нафис санъат бўйича нозик таъбири билан ажралиб турадиган Японияда ўн уч яшар ўзбек қизалогининг ўз асарлари билан биринчи ўринни олиши кишини қувонтирмайдими?

Хаммша болаларга гамхўрлик қилувчи меҳрибон Президентиимиз ҳам Тожибар опа Матбобоевалар оиласига йўллаган мактубида ўзининг самимий дил изҳорларини билдирди. Яқинда Бадиий академия биносига Дилфузанинг чизган асарлари кўргазмаси ўтказилди. Жажжи рассом қизимизга Хиросима шаҳри мэри Тадатоси Акибанинг фахрий Дипломи ҳамда танловнинг биринчи соврини Наврўз байрами арафасида топширилди.

Беғубор бола қалби фақат оламдаги энг гўзал рангларни кўради дейишгани рост. Дилфузанинг расмларида ҳам ўзига ҳос қувонч, шодийна акс этиши кишини ҳайратлантиради. Бу умидли мусаввира қизимиз юртбошимизнинг "Фарзандларимиз биздан кўра ақли, доно, билимли ва албатта бахтли бўлишлари керак" деган сўзларини исботлагандек бўлди гўё. Болаликдан мусаввириликни танлаган, ноёб истеъод эгаси бўлмиш Дилфуза Матбобоева чинакаммига бахтлидир. Шу бахт туйғулари уни келажакда янада ажойиб асарлар яратишга давбат этишига ишонамиз.

ЎЗ МУХБИРИМИЗ

УМИД ЮЛДУЗЛАРИ

Мустикалликнинг ўн йиллиги ҳамда «Оналар ва болалар йили»га бағишлаб Чирчиқ шаҳрида вилоят мактаб ўқувчиларининг "Олимликда умидлари - 2001" спорт мусобақалари ўтказилмоқда.

Беллашувда вилоятнинг 22 та туман ва шаҳридан келган ёш спортчилар қатнашяпти. Улар спортнинг қўл тўпи, енгил атлетика, баскетбол, футбол, волейбол, шахмат ва стол тенниси тури бўйича куч синашяптилар.

- Мусобақа голибларини моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантиришга 360 минг сўм ажратдик. Эзгу ишга қўнлар қатори ҳисса қўшаётганлигимиз айна мудоао бўлди, - деди "Соғлом авлод учун" халқаро жамғармаси Тошкент вилоят бўлими раисининг ўринбосари Саида Юсупова. - «Оналар ва болалар йили» муносабати билан ишлаб чиқилган дастуримизда ёшларни спортга жалб қилиш орқали келажғимиз ворислари саломатлигини таъминлашга катта эътибор қаратилгандир.

«ТЎРКИСТОН-ПРЕСС»
Тошкент вилояти

УНИ СИРА УНУТОЛМАЯПМАН

“Бахтли бўлишга ҳаққимиз борми?” - 8 -сон

ЭСЛАТМА: Мактабда ўқиб юрган пайтимда ўзимдан бир ёш катта қизни ёқтириб қолдим. Ҳарбий хизматдан келсам, у турмушга чиқиб, мурасизлик тўғрисида ўйлашга билан ажрасибди. Ҳаётимни мени уйлантириш ниятида. Уларга қалбимдаги севгимни тушуниришга ожизман.

АНВАР

Анвар аканинг ҳаёти мени бир оз ўйлантириб қолди. Чунки кўз олдида оила қуриб бўлган муҳаббатнинг дарди қаердаю муҳаббати билан бирга бўлишга бир неча кунлар қолганда бешафқат ўлим олиб кетган дард келди. Мана мен, жонимдан ортқ кўрган севгимни 2 йилдирки унутолмайман. У юрагимнинг туб-тубигача ўрнашиб олгандай. Шу 2 йил ичида менга севги изхор қилган йигитлар ҳам

бўлди. Лекин улар орасидан ҳеч бўлмаганида бирор бир жиҳати севгим Нодирга ўхшабини топполмадим. Ҳозир ҳам бахтли бўлиб кетарман, деган ҳаёлда юраман. Нима ҳам қила олардим. Худо шундай ажойиб йигитни яратиб, яна ўзи олди. Сизга айтганим: минг севганингиз билан сиз йигитсиз, пешонангизда нима ёзилган бўлса ўша бўлади. Ўша киз сизга насиб қилмаган экан. Ота-онангизни ҳам

ўйлашингиз керак. У киз энди турмушга чиқди, болали бўлди, уни ҳаёти шу экан, пешонасига шу битилган экан. Сиз ҳам ўзингизни тек тутиб юришингиз керак. Хали ҳаётингиз ўзгариб кетади. Яхши бир киз топиб ўилансангиз унга боғлини қоласиз. Болали бўлсангиз чалиғи, эсингиздан чиқмасаям бир эртақ бўлиб қолар. Бунинг ҳаммаси ўзингизга боғлиқ. Буни сиз қандай қабул қиласиз билмадим, лекин Анвар ака бошқа қизни топишга ҳаракат қилинг. Бу сизни шайнингизни сақлаб қолишга ёрдам беради. У минг чиройли, ақлли, хушфелъ бўлгани билан “гул хуснини сўлиши ҳам бор” дейишади-ку.

Нилуфар МАЪМУРОВА
Бухоро вилояти



ҲАҚИҚИЙ ОТАБЕК БҮЛИНГ

Тенгдошим Отабек, сизнинг дил изхорингиз мени аввалига жуда аччиғимни чиқарди. Кейин эса мен сизнинг ёрдамга муҳтож эканлигингизни тушундим, виждонингиз қийналяпти-ю, лекин ўзингизни оқлашга уринясиз, “бир оғиз ҳазил тариқасида айтдим”, - деб.

Мен тўхмат қилмаяпман, фақат ўзингизнинг сўзларингизни таҳлил қилиб сизнинг қандай инсон, қандай ўзбек йигити эканлигингизни ва қандай руҳий ҳолатда эканлигингизни тушуниб, сизга ҳам ўз айбингизни бўйингизга олиб, Оллоҳдан мағфират сўрашингизни истайман. Ҳа, сиз инсонни ўз кўлингиз билан ўлдирмадингиз, лекин

Мен эса бир эмас, кўпгина йигитларнинг дил оғриқларига сабабчи эдим. Икки йигитнинг эса кўз ёшларини кўриб, кулган эдим. Ҳа, мен қувнок, покиза, ақли, ёқимтой ва ширинсўз қиз бўлсам-да, ҳамма яхши фазилатларимни биргина тақабурлигим йўққа чиқарган эди. Уйимизга совчилар ҳар чоршанба ва якшанба кунлари келишарди, маҳалладаги қизларга ва дугоналаримга бундай кўп совчи келмаган эди. Мен ўртача оила қизи бўлсам-да, бадавлат оилалар: “Кизингизни бизга беринг”, - деб ялинишарди. Ҳа, мен бундай бой хонадонлардан совчилар келишидан ва уларнинг кўпчилигидан хузурланардим. Ҳаммаси Аллоҳнинг хидояти деб ўйлаш ўрнига гурурлан-ўз худбинлигингиз билан уни ишонтириб қўйгансиз.

“Қизларга гапиришдан кўрқаман” - 3-сон

ЭСЛАТМА: М.ни акамини синфдоши сифатида хурмат қилардим. Ҳазиллашиб: «сизга уйланаман», - дегандим. Бу ҳол кейин яна такрорланди. Бир йилдан сўнг эса ўртоғим орқали тасодифан унинг мен тўғрисида деб ёзиб сиз. Лекин ҳазилнинг чегараси борлигини энди билиб қўйинг. Бу дунёда ҳамма нарсанинг чегараси бор, сиз шу чегарадан чиқиб кетибсиз.

ОТАБЕК

М. исми қиз ҳаёт бўлишида унга ҳам дил сўзларимни айттардим. Лекин сизнинг “Жон қизлар” деб бошлаган гапингиздан анча фарқ қиларди. Ҳа, афсуски сиздай ўзини ўта юқори баҳолайдиган, “совук муомалада бўлсам ҳам қизлар мени ёқтиради”, деб мағрурланадиган, андишасиз йигитлар яна ҳаётда учраб туради, шу масалада сингилларимга маслаҳат эмас, фикрим бор.

Сингилларим, бир йигитни севиб қолиб, у йигит ҳам мени севди ва менга уйланади деб ишонишдан аввал у йигит билан жиддий гаплашиб олинг. Албатта, бундай суҳбатнинг ўз вақти ва жойи бўлади, шунинг учун муносабатларингиз жиддийлашган вақтда юзма-юз гаплашиш керак. «Уйингиздагилар розими, ўзи режаларингиз қандай», -деб сўраса ҳам бўлади. Лекин бу гапларни дастлаб йигит киши бошлаши керак, агар уйланиш нияти бўлса. Бунинг ҳеч қандай уят жойи йўқ, агар севган йигитингиз «сизга уйланмайман», -деса ёки гапни тушунмасликка оلسа, шунда ҳам охириги йўлинигиз ҳаёт билан видолашш бўлиши беъманлиқдир.

Майли йўланг, дардингизни меҳрибон кишингизга айтинг, кейин ўзингизни қўлга олинг. Тўғриси айтидиган бўлсам, гуноҳкорга фақат гуноҳсиз тош отиши мумкин. Гуноҳсиз одам эса (Беайб парвардигор) - бу дунёда бўлмаса керак. Гуноҳ деганда мен тақабурликни, ўз чиройи ва ақлига ортқча ишонишни тушунаман. Меннинг ўзим бундан 5 йил аввал Отабек каби худбин, чиройи ва қадди-қоматини юқори баҳолайдиган мағрур киз эдим... Отабек сиз бир кизнинг ўлимига сабабчидирсиз, балки. Оллоҳ билади, мени кечирсин.

Ота-онангизнинг фикрларини билинг. Бахтли бўлинг.
Гулзода НАЗАРОВА
Тошкент шаҳри

БУНДАЙ ЙИГИТЛАРГА КУНИНГ ҚОЛМАСИН...

Фарида опанинг дил изхоридан жуда каттиқ таъсирландик. Номард, ярама қиссалар тўғрисида гулддек йигитнинг умри хазон бўлибди. Уларнинг қилмиши нафратимизни кўзга тади. Дониёрдек мард, кўркмас йигитнинг айни навирон ёшлик чоғида ҳаёт шамчироғи сўнганидан барчамиз қаттиқ изтиробга тушдик. Афсуски, воқеада тасвирланган, «Йигит» деб аташга да тил ор қиладиган кўрқокларнинг ҳаётимизда борлиги одамни ташвишга солади. Кунимиз бора-бора ана шундай ном йигитларга қолишидан Худонинг ўзи асрасин, - дея ўйлаб қоласан баъзан. Биз ўзбекларда оилада ўғил фарзанд тўғилса, кўкрак кериб юрилади. Чунки ўғил бола насллар давомчиси, оила фахри ҳисобланган. У кел-

гусида Ватан ҳимоячиси, ори, гурури бўлади, деб ният қилинган. Шунинг учун ҳам азалдан эркак зотиға алоҳида меҳр, ҳурмат ва иттифок қўриб келинган. Ҳаётимизда улар буни оқлаганлар ҳам. Лекин севгани, бундайлар кам. Аёл кишига паст назар билан қарайдиган, тили бошқа, дили бошқа йигитлар эзмунчами? Дониёрнинг бевақт ўлимида субустиз, кўрқок дўстларининг ҳам айби бор. Улар қочиб ўрнига унга кўмак берганларида, балки Дониёрнинг қисмати фожеали яқунланмасди. Аф-

“Ҳаёт давом этавераркан...” - 1-сон

ЭСЛАТМА: Қизим Чиноз туманига тушганида. Қувём Дониёр бир қизни ҳимоя қиламан деб, нопок йигитлар тўғрисида бевақт оламдан ўтди. Ундан бир ўғил - Ёдгор қолди. Уни оғир вақтда ташлаб кетган дўстлари ҳаёт. Улар давом этавераркан экан, ammo баъзан қизим ва неварамга қараб дилим армонга тўлади.

ФАРИДА

сус... Афсуски, энди бу гаплардан фойда йўқ. Шундай бўлса-да, мен Фарида опага, қизларига Оллоҳдан сабр-бардод тилаймаман. Яхшики, бахтларига неваралари бор экан. Уларнинг иқболларига ана шу норасида гўдақнинг умри узок бўлсин.

Соҳиба ҚОСИМОВА
Наманган шаҳри

УМИД ВА ИШОНЧ ЙЎЛДОШИНГИЗ БЎЛСИН...

«Ундан воз кечишга ҳаққим йўқ» - 49-сон

Ҳурматли У., сиз севган йигитдан мен бир қанча фазилатларни ҳис қилдим. Биринчидан, сиздан айрилиб қолиш хавфидан чўчиб ўзида орттирган иллатни сизга айтилмабди, дедим севар экан. Севиш-севилиш фазилат эмасми? Иккинчидан, таъкидлашингизча, у оғудан қутилиши учун қўлидан келган чораларни кўраётганлигини, лекин уддалай олмаётганлигини йўқлаб сизга айтди. Йигит кишининг йўқлаши тасаввур қилиш қийин, айниқса қиз боланинг олдида. Демак, у худаям қаттиқ афсусда, бу унинг ўз хатосини тушуниб етганингиздан далолат. Билиб-бил-

май йўл қўйилган хатоси, гуноҳи учун кўз ёш тўкиб азорланиши, қийналиши, бу ҳам инсон учун фазилат эмасми. Учунчидан, Худога ёққан бир хулқ-атворимни, ё яхши ишларими бордирки, уни суйиб, йигитни бу дарддан халос этишда сабабчи этиб сизни танлагандир, ахир салкам тиббиёт ходими экансиз.

Севиш-севилиш бир неъмат. У кишига умр давомида бир бора берилади. Ҳурматли У., сизга берилган неъматни азобу қувончлари билан бағрингизга босинг! Умид ва ишонч сизга дармон бўлсин, айтадилар-ку ўлимдан бошқа ҳамма нарсанинг даъвоси

ЭСЛАТМА: Олийғоҳда ўқиб юрган кезларимда бир йигит билан танишиб қолдим. У ҳар куни мени олдимга келарди. Кейинчалик негадир унинг ўзгариб қолганини сездим. Билсам, у гиёҳханд экан. Катталар ҳам бизнинг муносабатимизга қарши. Ammo, мен уни ташлаб кетолмаяпман...

У.

бор деб. Янаям қалбингизга буйсунишингизни илтимос қиламан.

ДИЛШОД

Бекобод

СЕВГИНГИЗГА ИШОНИБ, УНИ ҚУТИНГ

ЭСЛАТМА: Отабек билан бир-биримизни яхши кўрардик. Мен зибди, у эса ўрта мейна оиладан эди. Севгимиздан кўпчилик хабардор, у ҳам ақинда совчи юбормоқчи эди. Афсуски, ақин дўстининг айби билан қамоққа тушиб қолди. Ота-онам мени узатмоқчи, мени эса уни ташлаб кетишга кўзим қиймапти.

МОХИРА

Мохираҳон, сиздан илтимос, сиз албатта Отабекни қутинг.

“Уни ташлаб кетолмайман” - 43-сон

Кутганда ҳам севгингизга ишониб содиқ бўлиб қутинг. Отабекни яхши кунда севиб, ёмон кунда ташлаб кетманг. Отабек билан сизни севгингизни кўролмаган ўша бахт ўғриси - дўстига ҳам Аллоҳнинг жазоси бордир. Бировни бахтини кўролмадим, дедим у ўзи ҳам бу дунёда бахтли бўлолмади. Негаки, у инсон деган номга доғ туширган.

Мохира, сизга Аллоҳдан сабр

тилайман ва Отабекка бўлган муҳаббатингизни сўнмаслигини тилаб қоламан. Уни қутилишингизни ёзинг, севингизни айтинг. Мен ишонаман, вақти келиб сиз Отабек билан албатта бахтли бўласиз. Бахтингизга чанг солган ўша кимсани ҳам келажакни кўрасиз. Бу дунёда Оллоҳ ҳар бир кишини қилмишига яраша тақдирлайди.

Шухратбек ШОДМОНОВ
Андижон шаҳри

Азиз фарзандим БАХТИЁРЖОН!

Сени таваллуд кунинг билан табриқлайман. Сена Аллоҳдан бафта эди ниятларини тилаб онанг Холида

Фарзандларимнинг азиз отаси, умр йўлдошим Маҳкамбой ҳожи ўғли МИРСАЙДОВ!

55 баҳориниёз муборак бўлсин! Сизга Яратилган энг музафаллино тасмак қурати, кўнгил ёрқинидек уяф тилайман. Домо соғ бўлсин. Аллоҳ иккимизга фарзандларини бахтини бирга қўйиб саодатини насиб этсин.

Умр йўлдошингиз ва фарзандларингиз

ХАЛҚЛАР ДЎСТАЛИГИ САРОЙИДА 14 АПРЕЛ КУНИ

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи мукофоти совриндори

Маҳмуджон АЗИМОВ

иштирокида "Аждодлар руҳини шод этайлик" номли театрлаштирилган катта концерт дастури бўлади.

Дастур меҳмонлари:

Ўзбекистон халқ артистлари: Ёқуб АХМЕДОВ, Муҳаммадали АБДУКУНДУЗОВ, Эркин КОМИЛОВ, Теша МЎМИНОВ, Афзал РАФИҚОВ, сеvimли шоирамиз Турсунбой СОДИҚОВА, дастурни Ўзбекистон халқ артисти Мирзоҳид РАХИМОВ ва Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Зуҳра АШУРОВА олиб борадилар.

Концерт соат 19.00 да бошланади.

Чипталар Халқлар Дўстлиги саройи кассаларида сотилмоқда.

Маълумот учун телефонлар: 45-92-51, 56-14-02, 56-55-14

ОИЛА-9

Асли сурхондарёлик, оиласидан ажрашган, 36 ёшли, қўли гул қурувчи йигит, уйим-жойим дейдиган, саранжом-сарашта, одобли, 18 ёшдан 30 ёшгача бўлган бепарзанд жувонга уйланиш ниятида.

Торт ва пишириқлар пиширишининг оддий ва олий курсини ўргатаман.

Телефон: 162-67-86

ОИЛА-10

Ажрашган, олий маълумотли, ҳозир Тошкентда яшаётган, яхши лавозимда ишлайдиган, уй-жойли, келишган ўзбек йигити, ўзига муносиб 25-30 ёшлардаги, Самарқанд, Жиззах, Сирдарё вилоятининг биридан келиб, айна кунда Тошкент шаҳрида ишлаётган, яхши уй бекаси бўла оладиган, истараси иссиқ, ҳали турмушга чиқмаган қиз билан оила қуришни истайди.

Озиш, семириш, ажин, кабият, хуснуларлардан Форм бўлишга ёрдам берамиз. Маълумот учун телефон: 74-71-29.

Замонавий «Элита» усулида пардалар тиканам ва тикиш усулларини ўргатаман.

Телефон: 162-67-86

Тошкент шаҳар ҳокимияти савдо, хизмат кўрсатиш соҳаси ва халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш департаменти Юнусобод бозармасидан "Ҳамкорлик И.Ко" МЧЖга савдо қилиш ҳуқуқини берадиган, 2000 йил 13 март куни берилган **59-СИ № 00375** рақамли лицензия йўқолганлиги сабабли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ.**

БИР ДАСТА ПАҲА ҚУРУВАЙМИ...

Турмуш ўртоғим билан ота-она хоҳишига қўра оила қурганмиз. Иккимиз ҳам олий маълумотли, яхши касб эгаларимиз. Шунча машаққатли кунлардан сўнг етишган эдик бу кунларга. Севимли касбимиз, ўзимизга яраша обрў-эътиборимиз, бири-биридан ширин фарзандларимиз, уй-жой, машина, хуллас киши орзу қилган ҳамма нарсага эришгандик. Аёл киши бўлганимга борибми: "Ишқилиб, кўз тегмасин", - деб қўярдим баъзан. Аммо, барибир, бандасининг айтгани бўлмас экан...

Кунларни бирида туш кўрдим. Тушимда амаким бобом билан келиб, менга бир даста қоғоз пулни қўлимга тутқизишди ва: "Қизим, сени отанг қамоққа тушиб қолди, - дейишибди, - қамоқдан чиққач, яна сенга пул берамиз". Тонг саҳарга яқин қўрган тушимдан чўчиб, уйғониб кетдим. Гарчанд "аёл кишининг туши тескари келади", дейишса ҳам дилимни аллақандай ғашлик чулғади. Шу кун эрим ишга барвақт кетган, тушдан сўнг иккимиз қариндошларимизнинг уйида бўладиган меҳмондорчиликка боришимиз керак эди. Аксига олиб, эримнинг барвақт кетганидан ачиндим.

Аёл кишини сирдоши, дардақи бўлсин экан. Ота-онам эрта оламдан ўтиб кетишган, менга ҳамдард опа-сингилларим узоқда. Шуларни ўйлаб ишга бордим ҳамки, кўнглимдаги бу ғашлик аримади. Нима бўлса бўлар дедим, турмуш ўртоғимни ишонасига бордим. Кетаялману, ўз-ўзидан юрагим хаприкади. Тез-тез юриб етиб бордим. Борсам, қабулхонанинг эшиклари очик (эрим қорхона бошлиғи эди), бироқ хонада ҳеч ким йўқ. "Тушликка кетишгандир", - деди шу ерда ҳозир бўлганлардан бири таажжубланиб. Мени эса ҳеч қаерга оёғим тортмасди. Икки соатдан ортиқ эримни кутишга тўғри келди. Вақт эса ўтиб борарди. Асабийлашиб шундоқ йўлакка чикдим, уёқдан бўёққа юра бошладим. Бир маҳал қабулхонанинг рўпарасидаги хонада одам борлигини сезиб қолдим. Хайрон бўлиб, ўзимни зўрга қўлга олиб эшикни тақиллатдим. Очилмади. Ўзимни танитдим. Шу маҳал ичкарисидагиларнинг безовталанганини сездим. Орадан бир оз вақт ўтгач, эшик очилиб ранги бўзарган турмуш ўртоғим рўпарамда пайдо бўлди. "Қаноат, илтимос, мени тўғри ту-

шун", - деди у. Мени эса бутун вужудим титрарди. Хонага кўз қиримни ташладим. Бир бурчакда биқиниб ўтирган котибасига кўзим тушди. Бу ўша, ҳар доим мен билан "опа-опажон"лаб қуюқ сўрашадиган, кўнғорқ қилиб уй ишларимда менга ўз ёрдамини таклиф қилгучи нобақор қиз... Хаёлимдан қўшни аёлларнинг истеъзо қилиб: "Қаноатхон, эр-каларга ҳамма вақт ҳам ишонаверманг, хотинларнинг макри кўп-а", - деган гаплари ярқ этиб ўтди. Ҳа, мен хиёнатнинг қурбони бўлибман... Дармонсизланиб, кўз олдим қоронғулашди. Биринчи бўлиб эрим ўзига келди. Холатимни пайқаб хонасига бошлади. Узоқ гапирди. "Бирортаси ҳам тирноғингга арзимайди, сен фақат мени гапларимга ишон. Унга қўлимни ҳам теккизмадим, бир тола сочинг олдига юзта жонон ўтаверсин", - деди. Индамандим, нима-ям дердим... Қўлим ишга бормасди. Меҳмондорчилик ҳам қолди, ишим ҳам... Ишмиш-а, ахир бутун юрагим тўқилди-ку, қўлим қандоқ ишга борсин... "Уни йўқотинг", - дедим исмини тилга олишни ҳам истамай. Турмуш ўртоғим "хўп", дегандек, бош силкиди. Шу куннинг ўзидаёқ уни ишдан бўшатибди, аммо у маккор эримни устидан шикоят хати ёзибди. "Кетсақ, бирга кетамиз", - деганимиз эримни хузурига кириб. Шу воқеадан кейин кўп ўтмай, эрим ишдан бўшади. Бутун обрусини бир лаҳзалик маишатга алмашган турмуш ўртоғимдан кўнглим совиди. Қайнотам отам билан жўра эди. Оиламиз оталаримиз тўфайли қурилган эди. Ўтган воқеаларни ўйлаб, мушоҳада қиларканман, беихтиёр ўша кун тонгда қўрган мудҳиш тушимни эсладим. Пул тутқақанлари, гап-сўз, отамни қамоқда қўрганам, эримни бир хонада тутиб олганим, "қамоқдан чиққач, яна пул берамиз", - дейишлари гап-сўзнинг давом этишидан далолат экан.

Ҳозир эрим ишдан бўшаб, хусусий фирма очиш ниятида юрибди. Баъзан унга қараб, машойхларнинг "Қурпанга қараб оёқ узат", - деган нақли ёдимга тушади. У ҳам буни англади, фақат энди кен...

ҚАНОАТ

Сурхондарё вилояти Бойсун тумани

"КАМОЛОТ-КОМПЮТЕР" БИЗНЕС МАКТАБИ

Куйидаги ўқув курсларига таклиф қилади.

Бир ойлик курсларга:

1С: Бухгалтерия дастури билан ишлаш таълими; Видео операторлари курси; INTERNETга ўқишти.

Икки ойлик курсларга:

Замонавий бухгалтерия ҳисоби; Банк иши; Компьютерда ишлаш таълими (WINDOWS 95, MS OFFICE 97, ЭЛЕКТРОН ПОЧТА); Дастурлаш тиллари; Сартарошлик курси; Профессинал фотогафлар.

Уч ойлик курсларга:

Ҳисобчилар, компьютер таълими билан бирга; Инглиз тили (бошловчилар ва давом эттирувчилар учун); Компьютер билимлари; Банк иши ва компьютер.

Тел: 41-33-96, 58-48-50

Курсларни тугатгандан сўнг диплом берилади.

Манзилимиз: Тошкент. Навоий кўчаси 9, «Пищепром» лойиҳа институти биносининг 4-қавати. (ТРАСТБАНКнинг ёнида.)

"БЕГОЙИМ - СЕРВИС"

ҚИЗЛАРЖОН! СИЗЛАРНИ ХУНАРЛИ БЎЛИШГА ТАКЛИФ ЭТАМИЗ

1. Массаж. 2. Банк иши; Компьютерда ишлаш таълими (Windows 95, MS Office 97, Электрон почта). Дастурлаш тиллари; Профессинал фотогафлар. 3. Замонавий урфдаги пардалар тикиши. 4. Косметология.

5. Сартарошлик. 6. Ҳамширалик.

7. Тикиш-бичиш, моделлаштириш.

8. Келин-кўёв шакли билан этажеркаларда торт, салатлар тайёрлаш.

9. Инглиз тили (бошловчилар ва давом эттирувчилар учун).

Тел: 41-16-63

МАНЗИЛ: Тошкент шаҳри, Ўрда бекати, Анҳор бўйи кўчаси, 6-уй. Ўқишни тугатганларга диплом берилади.



"ХОЛИС-УМИД" ФИРМАСИ ўқишга қабул қилади:

Бу ерда Сизга энг сўнги моделларда, тез ва осон бичиб-тикишни ўрганишингизда малакали дизайнерлар, уста мутахассислар ёрдам берадилар.

2 ойлик

- бичиш-тикиш (сиз хоҳлаган фасонлар).

- компьютер саводхонлиги.

- торт ва салат тайёрлаш.

- ҳамширалик (амалиёт билан).

- массаж (ёш болалар ва катталар учун).

- сартарошлик (амалиёт билан).

- Эркажлар костюм-шимини тикиш.

- парда ва чойшабларни замонавий "Элита" усулида тикиш.

- аёллар костюми, плащчи, пальтосини тикиш.

- инглиз тили (бошловчилар, давом эттирувчилар учун).

- косметология (амалиёт билан).

- акушерлик (амалиёт билан 6 ой).

ДИҚҚАТ! "Холис-Умид" фирмаси 3-4 кишилик тезкор махсус кичик гуруҳларга ҳам қабул эълон қилади. Бир ой давомида Сиз фирмадаги барча курслардан хоҳлаганингизни мукамал ўзлаштириб оласиз.

БИТИРГАНЛАРГА ДИПЛОМ БЕРИЛАДИ.

Манзилларимиз: Метронинг "Халқлар дўстлиги" бекати, 103-уй, 1-хона, 1-йўлак. Мўлжал: Банклар ассоциацияси.

Телефонлар: 47-09-52, 45-98-96

"ДИЛОРОМ" ўқув маркази таклиф этади

2 ойлик

1. Компьютер билимлари.

2. Замонавий бухгалтерия ҳисоби.

3. Зардўзлик - Бухороча.

4. Тикиш-бичиш, моделлаштириш (енгил ва устки кийимлар).

5. Замонавий пардалар тикиш.

3 ойлик

1. Компьютерда бухгалтерия ҳисоби.

2. Инглиз тили (бошловчилар ва давом эттирувчилар учун).

3. Тикиш-бичиш, моделлаштириш (енгил ва устки кийимлар).

Манзил: Абай кўчаси, 4 "А"-уй, 1-қават, 114-хона. Мўлжал "Алишер Навоий" метро бекати.

Тел: 144-03-25, 23-84-15

ТЎРТЛИКЛАР

Ҳасисга сира ҳам қолмасин кунинг, Сендан тортиб олар гар бўлса нонинг. Ана бир бойвачча керилар чунон, Уйдан чумчуқ ҳам сув ичмас унинг.

Эр-хотин тез жиги бийрон бўлади, Гоҳ идиш-товоклар вайрон бўлади. Бурчакка тикилиб икки ёш гўдақ, Буларнинг ишига хайрон бўлади.

«Оила ва жамият» ўғитномаси

Ҳолимни сўрасанг, дўстим ёпирай, Хотиним: иш топиб ишланг деяпти. Раиснинг олдига ёки мен борай, Сиз эса хамирни муштланг деяпти.

Қуриган новдани ўтқазиб бўлмас, Гап билан бир ишни битқазиб бўлмас. Борин ҳам тугатар ўйламай-нетмай, Нодонга амални тутқазиб бўлмас.

Пардабой ҚУЛМАТОВ

"ХАДИЧА САЁХАТ" ФИРМАСИ ўқишга ТАКЛИФ ҚИЛАДИ:

3-ОЙЛИК

Массаж (2 ой). Уй ҳамшираси. Ўқишни битирганларга диплом берилади.)

Бичиш ва тикиш (3-6 ой). Қандолатчилик. Сартарошлик.

Манзил: Янгиобод даҳаси. "Янгиобод" кинотеатри биноси. Тел: 98-71-98

Боланинг дунёга келиши онага, қариндош-уруғларга хурсандлик келтиради. Ота-она эса қувончини юрагига сигдиришмайди.

Бола қайси дин, қайси миллатга мансублигидан, қаерда дунёга келишидан қатъий назар пок, гуноҳсиз бўлиб дунёга келади.

Эҳтимол янги туғилган мурғак келгусида раҳбар бўлиб, мамлакатни бошқарар ёки атоқли олим, ёзувчи, шоир, саркарда, мусаввир ёки бирор хунар пешвоси бўлиб донг таратар, тарих саҳифаларида ўчмас ном қолдириб, юрдошлари қалбидан жой олар.

Хўш, ана шу биз хурсанд бўлиб кутганимиз мурғак ўғри, босқинчи, Ватан хонини, инучуви, фоҳишабоз, қиморбоз, безори, қотил бўлиб чиқса-чи?

Инсоният пайдо бўлибдики, яхшилик ва ёмонлик, ҳалол ва ҳаром, донолик ва нодонлик, ростгўйлик ва каззоблик, тўғрилиқ ва ўғрилиқ бирга яшаб келади.

Салбий, ёмон иллатлардан дунёдаги бирорта мамлакат, миллат ва халқ холи эмас. Буларни олдини олиш, жинояткорларни жазолаш ҳамма давлатлар қонунларида қайд этилган. Айниқса ислом динида, унинг муқаддас китоби Қуръони Карим ва ҳадисларда ёмон хулқ-атвор, оғир гуноҳлар қаттиқ қораланган ва уни содир қилганларга оғир жазолар белгиланган. Қуръонда: "Ал-Фитнату ашадду мин ал-қатл (Фитнафасод одам ўлдиришдан ёмонроқ)", - дейилган. Ҳадисда эса: "Ғийбат зиндан ёмонроқдир", - дейилган. Ҳадисларда болалар тарбиясига жуда катта ўрин берилган ва бу соҳада ота-онанинг масъулияти белгилаб қўйилган. Фарзандни тўғри йўлда юрвчи, дунёқарашли, ҳалолу пок қилиб тарбиялаш учун аввало ота-онанинг ўзи яхши тарбияланган бўлиши керак. Чунки улар ўзларида йўқ эзгу фазилатлари жиғарбандларига беролмайдилар...

Ҳозирги замон машҳур турк олими, тасаввуфнинг йирик намоёниси Маҳмуд Асъад Жўшон (шу йил 4 февралда Австралияда вафот этди) ўзининг тасаввуф ҳақидаги бир китобиде бола тарбиясини у туғилмасдан аввал бошлаш керак, деб ёзибди. Хайрон бўлдим, қанақа қилиб туғилмаган болани тарбиялаймиз? Гап ота-она тарбияси ҳақида борар экан. Демак, фарзандли бўлишдан аввал ота-она ўзини тарбиялаши, ўз ахлоқини тузатиши, ёмон иллатлардан холи бўлиши, ўзини соғлом, комил фарзанд тарбиялашга тайёрлаши керак. "Қуш уясида кўрганини қилди", - деган оддий ҳикмат бежиз эмас. Пайгамбар (с. а. в.)нинг ҳадисларида: "Ҳеч бир ота ўз фарзандига ахлоқ-одобдан бошқа яхшироқ тарбия беролмайди", - деган эканлар.

Пайгамбаримиз: "Кимки ўтиб кетган отасининг яхши ишларини қилса, ярим савоби отага тегади, кимки унинг ёмон

ишларини давом эттирса, гуноҳининг ярми отага бориб тегади", - деганлар. Ён қўшни, танишлар ҳам: "Отаси ёмон одам эди, боласи ҳам унга ўхшади", ёки "Отасига 2001 ЙИЛ - ОНАЛАР ВА БОЛАЛАР ЙИЛИ ўз вақтида баъриш, манманлик, кибрилик, очкўзлик, ялқовлик, текинхўрлик каби салбий иллатлардан сақлаб қолиш ота-она бурчи. Агар буларга ўз вақтида барҳам берилмаса, кейинги пушаймон фойда бермайди. Ота-она қариганда азоб чекади, боласи туфайли суд идоралари, қамоқхоналар эшакларида умри ўтади. Ноқобил фарзанд туфайли бошини кўтариб

Одоб ва ахлоқни тузатиш учун бутун жаҳон давлатларида турли чора-тадбирлар, қонунлар жорий қилинган. Баъзи мамлакатларда қаттиқ ва шафқатсиз қонунлар мавжуд. Лекин жиноятлар содир бўлиши дунёнинг ҳеч қайси мамлакатиде барҳам топгани йўқ. Жиноятчилар туфайли дунёнинг ҳамма бурчагида ёш, навқирон

бўлиб ё ўғай она, ёки ўғай ота ёки бува ва бувилар қўлида тарбияланади. Ёшлар тарбиясига жуда ёмон салбий таъсир кўрсатаётган нарса шийадаги "оғу"дир. Оғир жиноий ишларнинг 80-90 фоизига ичкилик сабаб бўлмоқда. Руслар Марказий Осиёни босиб олгунга қадар бизда ичкилик ичилмаган, сотилмаган ва ишлаб чиқарилмаган. Улар бу "маданият"ни бу ерга олиб келди. Айниқса Шўро тузуми даврида кўплар ароқ, вино, пиво корхоналари қурилди. Ундан олинган миллиард сўмлаб фойдалар Москва хазинасини бойитди. Бу жиҳан "мерос" илдиз ёйиб кетди, энди ундан қутулиш осон кўчмаяпти. Ислом динимиз маст қиладиган ҳар

қандай ичимлик (хамр)ни ҳаром қилган, пайгамбаримиз: "Хамр ҳамма оғир гуноҳларнинг онаси", - деганлар. Ҳар бир

БОЛА ОИЛАДА ҚАМОЛ ТОПАДИ



йигитлар, ҳатто қизлар ҳам ўлим жазолари ва турли муддатли қамоққа маҳкум этилмоқда. Уларнинг ота-онаси, болалари сарсон-саргардон бўлиб жудодик азобини тортмоқда, юзи шувит, кўни-кўшни, қариндошлари юзига қаролмайди.

Нима учун баъзи ёшлар ўртасида ахлоқ бузилиб кетаяпти?

Бола тарбияси ҳозирги кунимизда мурраккаб, ўта муҳим ва масъулиятли вазифа бўлиб қолмоқда. Бу масалада асосий оғирлик ота-она зиммасига тушади. Отанинг фарзанд олдидаги бурчлари унга яхши от қўйиш, илм, касбу хунарга ўргатиш, диёнатли, ҳалолу пок

юролмайди.

Баъзан боланинг ахлоқсиз, безори бўлиб кетишига ота-она уни ҳаддан зиёд эркалаши, айтганини қилиши, оғзидан сут хиди кетмаган эрка-тоғга машина қалитини бериб қўйиш, кўни-кўшни, қариндош-уруғлар бола тарбияси яхши эмаслигини оғохлантирса, қулоқ солмай, бепарво бўлиш оқибатида бола жазо олади ёки "ҳамтовоқлари" қўлида қурбон бўлиб кетади. Дабдабали тўйлар, ҳаддан зиёд қилинган сарполар ёшлар тарбиясини бузмайди-ми? Куёв йигитга машина қалитини тутқазайтган бойвачча қайноталар ҳам учраб турибди. Бу билан келин-куёв бахтли бўладими?

Баъзан ота-она ўртасида аҳиллик-она кўпроқ бола ёнини олиб, ота панд-насихатлари самарасиз қолиши, ёки эр-хотиннинг болалар олдида бир-бирлари билан уриш-жанжал қилишлари, қўйди-чиқилди ҳам бола тарбиясига жуда ёмон салбий таъсир кўрсатади. Баъзан оталар болага: "Ойингнинг гапига қулоқ солма, у айтаверад", - деса, баъзан шу гапни она айтади. Қўйди-чиқди туфайли болалар ўз отаси ёки онасига душман бўлиб қолади. Бир умр она билан бўлиб, отасини ёки ота томонда тарбияланиб онасини кўрмай кетган ўғил-қизларни кўп учратганман. Бундайлар "тирик етим", ота ёки она меҳр-шафқатидан маҳрум

оила бошлиғи фарзандини ичкилик касофатидан сақлаб қолиш чора-тадбирини кўриши, бунинг учун ўзи бу касофатдан сақланган бўлиши шарт.

Айрим ёшлар бозорларда сигарет, ароқ ва бошқа буюмлар сотиш ёки аравачаларда одамларнинг юқини ташиб, пул топишга ўрганиб кетди. Баъзилари мактабни ташлаб кетаяпти, айримлари ўқишга қатнаб-қатнамай энг паст баҳоларга ўқимоқда. Сигарет чекиш, хатто ичишга ҳам ўрганиб, жиноий ишлар содир этмоқда. Буларнинг ота-оналари нима қилиб юришибди? Қариндош-уруғ, маҳалла оқсоқоллари қаерда?

Ёшлар тарбиясида богча, мактаб, ўрта ва олий ўқув юрларининг зиммасига жуда катта масъулиятли вазифалар юкланган. Бу соҳада ҳам тарбиячилар ўзлари тарбияланган бўлиши шарт. Ўқитувчи синфга қайда келса, болалар олдида сигарет чекса, ахлоқий нопок ёки таъмагир бўлса, ундай муаллимдан бола тарбия ололмайди, уни ҳурмат ҳам қилмайди. Ўқувчи-талабалар ўртасида бундай тарбиячилар ҳақида миш-мишлар тарқалади, уларга турли лақаблар тўкилади.

Бола тарбиясида маҳалланинг ўрни жуда катта. Президентимиз маҳаллалар ҳуқуқи ва вазифасини тиклаш борасида анчагина фармонлар чиқарди. Ёшлар тақдирини учун ота-она билан маҳалла ҳам баббаробар жон қуйдириши керак.

2001 йил Президентимиз фармони билан «Оналар ва болалар йили» деб эълон қилинди. Келажакимиз бўлмиш ёшлар тарбияси, уларни ахлоқ-одобли, ҳалол-пок, ростгўй, Ватани ва халқини севувчи, меҳнатсевар, камтар, маънавий бой, маърифатли етук ва комил инсон бўлиб етиштириш оила ва ота-она зиммасидаги фарз ва қарзидир.

**Ҳожи Исмаилов АБДУЛЛОХ,
Ўзбекистон фан арбоби,
филология фанлари доктори**

“ОИЛА ВА ЖАМИЯТ” - ИЗҲОРИМНИ ҚАБУЛ ЭТ!

Менинг ёшим 14 да. Газетанинг ҳар бири сонини ўқиб бораман. Бир кун ойма: «Ойи бугун газета келмади-ку?» - дедим (уйимизга «Оила ва жамият»ни почтачи олиб келарди). Шунда ойма: «Ҳа, келмаган бўлса эрта келиб қолар», - дедилар.

Эртасига ҳам, индинга ҳам келмади. Охири ўзим бориб олмақчи бўлиб турган эдим, ҳовли юзиде ётган газетани кўзим тушди. Шовиб олсам, бир томонни гажиб ташланган. Газетани иккига қатланганидан боши ва охирини ўқиб бўлмас эди, фақатгина ўрта қисми бор. Ҳеч нарса англай олмадим, чунки мақолалар ярмидан бошланган ва охири

йўқ эди. Бирдан хаёлимга лоп этиб, келмаган газета тушди. Бошимни кўтариб атрофга алангадим, нарироқда кўзлари мўлтиллаб итимиш «Зита» турарди. Менга ҳаммаси маълум бўлди, почтачи газетани дарвозага қистириб кетган, кейин итимиш уни маза қилиб чайнаган. Шундай жаҳлим чиқди. Ишонасизми итимишни қувлаб кетдим ва унга газетани олдим: «Ма, ол-е, қоғоз ейдиган бўлсанг, ол!». Бирдан ўзимга келдим ва газетани олиб уйга кириб кетдим. Эртасига рўзнома дўконларидан сотиб олмақчи бўлиб бозорга бордим. Афсуски, энди кеч бўлганди. Ундан кейинги сонлари бору, мен олмақчи бўлган 10-

соний йўқ. Баъзилар бор - газеталарни ўқишда-ю ташлашда ёки узумга халта қилишда. Мен «Оила ва жамият» газетасининг ҳамма сонларини йиғиб бормоқдаман, фақат 10-соний йўқ. Яна бир воқеа. Қўшнимиз Нар-

Газетам минбари

гиза «Оила ва жамият» газетасини мендан олиб ўқирди. Лекин уларнинг уйда бот-бот газета кидолаб йўқолиб қоларди. Менинг ҳам битта китобимни олиб йўқотиб қўйганди. Шунинг учун Наргизга унча ишонмасдим, у ҳам мени феълимни билганидан бирикки соатга қолмай газетамни

келтириб берарди. Наргиза бир кун кечроқ газета сўраб келди. Йўқ деганимга, эртаса бераман деганимга ҳам қарамай: «Узимни хонамда туради, эртаса олсан», - деди. Сиз ўйларсиз бу Нодира жуда хасис экан-ку, деб. Йўқ, бахил эмасману, фақат газетани ҳеч ким билан бўлишим келмайди. Боя айтганимдек Наргизга унча ишонмасдим. Хуллас, Наргиза газетани олиб кетди. У университетда ўқирди. Эрталаб уйига бордим. Унинг онаси чиқди, онасидан Наргизани қаққириб беришни сўрадим. Онаси «хўп» деб кичир кетди. Наргиза ухлаб ётган экан. Кўзини ишқалаб чиқди. Биринчи саволим - «Сен универси-

тетга бормайсанми?», - деган сўроқ бўлди. Кейин газетани сўрадим, у газетани берди-ю: «Кизиқмисан, университетда нима қиламан, ҳамма пахтага кетган-ку?» - деди. Қулиб хайрлашдик.

Қаранг, ўшанда пахта вақти эканлиғи ёдимга ҳам келмади. Хали ҳам шу воқеани эслаб қулишамиз. Илтимос, менинг бу мактубимни газетани босиб чиқаринглар. «Оила ва жамият»ни олиб ўқийдиган юрдошларимнинг газетамни ҳақидаги фикрини билмакчиман. «Оила ва жамият»нинг ҳар бири мени билан бирга. Изҳоримни қабул эт - «Оила ва жамият»!

**Нодира АРСЛОНОВА
Қарши шахри**

Хар кимнинг ўз ҳақиқати бўлар экан. Агар сиз икки елкасида ҳам шайтон ўтирган кишига, "сен иблиссан" десангиз, унинг ранжиги турган гап. Ранж у шайтоннинг ҳаёлига келмаган қора ишларни қилса-да, ўзини фаришта ҳисоблайди. Унинг ана шундай, ҳеч кимнинг қадр-қиммати, шаъни ва нафсонияти билан ҳисоблашмайдиган ёвуз ва даҳшатли ҳақиқати бор. Бошингизни тошга уринг, оёқларига мук тушиб ёлворинг, зорланинг - бейфойда. Инсон шаклидаги бу жонзот ўз шайтоний ҳақиқати йўлида дуч келган ҳар қандай нарсани босиб-янчиб кетаверади. Энг даҳшатлиси, бу йўлда у қанчадан-қанча бокира қалбларни қон қақшатади, нафис умид ва туйғуларни барбод қилади, эътиқод ва садокатни синдириб ташлайди.

...Бу хонадонга ана шундай иблис кўхликка келин тимсолида кириб келди. Орау хаваслардан тўшалган пояндозлардан юриб хонадонга қадам қўяр экан, "тўрт қизим бешта бўлди", дея қайнона севинчларига қўйлаги тор келди. Қайнота ёлғиз ўғли Ҳамдамжоннинг муродига етганидан кўнгли эриб, тангрига шукроналар ўқиди. Келиннинг отаси, бағри кенг мўйсафид қизини меҳр-оқибатли, диёнатли кишилар ихтиёрига топширганидан, "Худо охиратда мени ҳам ёрлақди", - дея тоат-ибодатлари савобини шу хонадонга бағишлади. Бирок бу дуолар ижобат бўлмади. Кўп ўтмай келин тушган хонадондан ҳаловат ариди, файз-барака учиб кетди. Келиннинг ҳар бир сўзи қайнота ва қайнонанинг ошига оғу бўлиб томаверди. Ёш эр аросат алангасида ҳизгина бўлиб ёнар экан, сабр қилишдан бошқа чора тополмасди...

Бу воқеани менга Ҳамдамжоннинг ошиси ҳаққига қилиб берди. Уша йил мен учун жуда изтиробли кечди, - деб сўзларди у. Мен муштпаг деб онажонимдан айрилиб қолдим. Ўлим-ку ҳақ, аммо онажонимнинг ажалидан тўрт кун бурун ёруғ оламдан кетгани мени ҳасрат дарёсига фарқ қилди...

Она. Дунёнинг биринчи мўъжизаси. Фикрати олам шарлирини англаган закилар ҳам сизини англаган меҳроб, тавоф этадиган олий хилқат. Бу воқеани сўзлаб берган ёш жувон ҳақиқатда ана шундай тимсолда гавдаланади. Бу ҳақиқатни инкор этиш учун киши томирида иблис қони кўпириши керак.

8 декабр. Пайғамбар ёшига етган она уйда ҳеч ким йўқлигини билган, ювиниб-тарангиси келди. Байрам-да, куёвлар, қизлар кириб келса...

Қишлоқда ҳаммом кимда бору кимда йўқ. Йўқ бўлгач, уй ёки дахлизда ювиниб оласиз. Она

ҳам шундай қилди. Чўмилиб олган магзавали тоғорани кўтараман деганда қарилк панд берди. Ўз-ўзини қойиб полга ағдарилган магзавани артиб олаётганда эса эшикда қора кўланка-келин пайдо бўлди.

- Болам, мен бехосдан... - деди она келиннинг кўзларига тик боқолмай гуноҳқорона.

Бу камгап, фақир, фариштаси-

неча ой ўтган ўғил ва куёвлар хасса тутиб, онани тупроққа топширдилар.

Шу орада ўтган вақт бу хонадоннинг энг қора кунлари бўлди. Ушанда онанинг бир оёғи синган экан. Дўхтир қақриб дори-дармон қилибмизу оёқлари синганини билмабмиз. Оғрик зўрайгач, касалхонага элтдик. Қирқ беш кун гипсда бир ҳолат-

пайдо бўларди. Лекин улар кетишгач, бу учқунлар аста сўнар ва яна ўша тушқун ҳаёллар билан ёлғиз олишар эди. Қилдан қийик ахтарадиган келиннинг сўнгги зуғумини ҳар доимгидек жимгина ҳазм қилганида балки бошига шундай мусибатлар тушмаслигини ўйлаб ич-эттини ерди. Бир она деб беш фарзанднинг хонадонидида ҳаловат йўқ.

ралиб қолган гўзаллар озми? Шу ўринда ушбу ривоятни эсладим.

Бир она Расулulloҳ алайҳиссалом ҳузурларига келиб ўғлидан шикоят қилди: "Ўғлим Хотами Тойдан сахий, бировнинг кўнглини ранжитмайди, етимларнинг бошини силаб, фақирларнинг кўнглини овлайди. Аммо кеча хотинининг раъйига бориб мени ранжитди. Унга насихат берсангиз..."

Пайғамбаримиз бу гапларни эшитгач гулхан ёқини бюрдилар. Қўрқиб кетган она дарҳол бунинг сабабини сўради. Расулulloҳ айтдилар: "Унинг ўзгаларга саховатпешалиги мактовга лойиқ экан. Аммо ўз завжасининг гапига кириб онани ранжитган фарзанднинг бу дунёси ҳам дўзахда ёнмоғи керак". Шунда она пайғамбаримиз оёқларига бош уриб, ўғлини кутқариб олди.

- Эй фарзанд, - дейилади бир ривоятда. - Агар умид билан бир ёстиққа бош қўйган аёлинг онанга яхшиликни раво қурмасан, сенга ҳам ёмонлик соғингай! Бундай аёл билан умргузаронлик қилмоқ уволдир!

Жувон ҳикоясини давом эттирди:

- Яқинда Гиждвонга бориб отамдан, укамдан хабар олдим. Отанинг тоғора бошига чўкка тушиб қўйлак-иштон юваётганларини қўриб кўзларимдан ёш чиқиб кетди. Когондай узоқ жойда яшаётганимдан, отамнинг ҳолидан хабар ололмаётганимдан ўқиндим. Укам хотинидан ажралиш учун судга ариза ташлаб келган экан...

Дарвоқе, Ҳамдамжоннинг оиласи... У энди синган коса. Кимдир уни чегалаб бутун қилишга уринар, кимдир бундан баттар бўл, дея масҳара қилар балки. Ахир ҳаммамнинг ўз ҳақиқати бўлади-да. Хар ким дунёни ўз қаричи билан ўлчайди. Яна бир ҳақиқат бор: у ана шу ҳақиқатларни бир-биридан фарқлай олиш ҳақиқатидир. Афсуски, жуда ҳам одам бундай иқтидорга эга.

Жувоннинг ҳикоясини тинглар эканман, ўзим учун оддий бир ҳақиқатни кашф этгандай бўлдим: она вафотидан сўнг тақдирнинг турли зарбаларига дуч келган бу қалб минг битта дардга қўнгану аммо айрилиққа қўнқолмаётганини тушуниш, орадан икки йил ўтиб кетса ҳам ҳамон жудодик дардидан ўрта-наётганини англадим. Қани энди ҳаммада ҳам ана шундай ёниқ қалб, ҳафокаш юрак бўлса... Ҳарқалай, инсон қалби тошдай бўлмаслиги керак. Шундай эмасми?

Сулаймон ШОДИЕВ
Когон тумани

ШАЙТОН ҲАҚИҚАТИ

ёхуғ

бир кўнгли

изтироблари



Турмуш сабоқлари

фат аёл келиннинг кўзига жудаям ёмон кўришиб кетди, шу тоғда. Ҳазоби жунбушга келиб, кўзлари қонга тўлди.

- Сен, мияси суюлган кампир, нуқул шунақа қиласан, - дея она сари борар экан, шу заҳотиёқ онанинг қон босими ошиб кетди. Ва ниҳоят бундай зуғумлар, хўрликлар кемириб адо қилган нуруйни қалбда ногаҳонда иёвн пайдо бўлди. Кейинги пайтларда ёлғиз суячиги бўлган хассасини келинига қандай ўқталганини ўзи ҳам билмай қолди. Сабрининг косаси тешик эмас-да ахир, тўладиган кунни шу кун экан.

Бир гапдан қолмайдиган, андишани тўрт бўлаб пошнас тагига оладиган келин ужаллиги кўзиб, хассанинг беозор зарбасини ҳазм қилолмади. Шайтон унинг чангалига куч бағишлади. У шохсиз ҳўкиз каби тоғорани тепиб ағдардию, бир силтов бигани онани оёқлари остига олди.

- Мана сенга! Мана сенга! Мана!..

Она қиёмат нималигини шунда кўрди. Хумордан чиққунча дўппослаган келиннинг қораси ўчгач бир амаллаб хассасига таяндию, хонасига томон судралди. Бу унинг сўнгги марта хасса тутиши эди. Кейин, орадан бир

да ётдилар. Гипс олишгач оёқлари шишиб кетди. Шифокорлар энди операция қилиш керак, дейишди... - хикоя қилади жувон.

Чиқмаган жондан умид, деб шунга айтадилар. Ноумид фақат келин эди. Шайтон унга йўл бермади: на ҳол, на узр сўрашга. Балки у онанинг қони битаётганини ҳаммадан олдин сезгандир? Қолаверса унга нима. Қайтанга бу хонадон қариган-қуриган бир кампирдан кутулади. Шу пайтгача пайпоғини кампирга ийманиб ювдирадиган қайнотанинг оғирлиги тушмаган, тушмайди ҳам. Мўмингина, беозор бўлса ҳам ҳали қуввати бор. Нима, қўриликка келганмики бу хонадонга?..

Она, кўз косалари ботиб-чўқурлашиб, ранги сўлган она пешонасида шундай ёзуқлар борлигини қўриб дўзах азобидан ҳам оғир бу изтиробли, диққинафас кунлар ҳадемай поёнига етишини билаётгандек эди. Ёнаётган пешонасида бири-бирдан иноқ ва меҳрибон қизларининг, ўйчан ва мўмин-қобил ўғлининг қўл тафталарини сезган пайтлари кўнглининг аллақаврида яшаш умидининг мўъжаз учқунлари

Бир шу етмай турувдимми? Э, олсанг, тезроқ ол омонатин қилиб Худо! Бу майиб кампир ҳаммани ташвишга қўйди-ку!

Худо ҳам онанинг оҳларини эшитди. Уша қуни у ҳамма фарзандларини ҳузурга чорлади. Видо лаҳзаларини сўз билан ифодалаш қийин. Уни жудодик нималигини биланган айтсин. Она қизларидан кўнгли тўқ. Фақат Ҳамдамжонга бир оғиз сўз айтиши керак. Бу гапни келиннинг ёнида айтиши керак эди. Лекин у йўқ. У келмайди.

- Онам бу гапни укамга қатъий қилиб айтмадилар. Яна ўзинг биласан, - деб қўя қолдилар. Жувоннинг кўзлари ёшга тўлди. Ҳамдамжон бу гапдан қўчиб тушмади, қувонмади ҳам. У қўйнида суокли ёр эмас, балки захарли илон асраб юрганни кўпдан буён ҳис қиларди. Бу илон шу қадар совуқ ва ёқимсиз эдики, гўзал бир нозанин шаклида бўлса ҳам унга яқинлашгани келмасди. Ундан ажралишни ўйлаган заҳоти ширингина қизи Зарина кўз олдига келарди.

Аёлининг хунуги бўлмади. Ҳатто энг хунук аёл ҳам ўзини гўзаллардан зиёда кўради, дейишди. Лекин нега эрлар ўз аёлларини ташлаб кетадилар. Хунуқлиги учунми? Йўқ. Дунёда эридан аж-

СОГИНИБ ЯШАЙМАН ТОКИ ТИРИКМАН...

Қайнона-келиндар ҳақида гап кетганда, кўз олдимда ҳамиша раҳматли қайнонамнинг азиз қиёфалари жонланади. Қайноналарни ёмонлаб ёзган келинлар қандай аёл экан-а? - деган ўй хаёлимдан кечаверади...

Қайнонамнинг (илоҳим жойлари жаннатда бўлсин) исмлари Адолатхон эди. Исмлари жисмларига яраша, фарзандлари ва келинларини баробар қўрувчи, ниҳоятда меҳрибон инсон эдилар. Оламдан ўтганига 4 йил бўлганига қарамай гўёки ҳануз ҳаётдек. Ҳамон у кишини бизларни ташлаб кетганига сира-сира ишонгим келмайди. Хар бир ишим-

да қалбдан маслаҳатлашаман, суратларига қараб узоқ термуламан.

Яқинда раҳматли қайнонам улғайтирган, севимли набираси Нилуфарни унаштириб, тўйини ўтказдик. Бу тўй ҳам раҳматли қайнонамнинг ва - **Хотира-муқаддас** сийати билан бўлди. Тўй кунини бийим (она - самарқандча шева) билан сўхбатлашиб: "Бийжон, розимсиз", - деб сўрадим. Шу кунни бийим тушимга кирдилар. Чиройли кийиниб, меҳмондорчиликка кетаётган эмиш. Хурсанд эмиш, уларнинг қулғусидан уйғониб кетдим.

Тўй кунини Нилуфарни бахтидан суюниб бир йилгасам, бийжоним йўқлигидан

эзилиб бир йилгладим. Шунда куда-андаларимиз қайнонам учун қуниб йилгаётганимдан жуда ажабланишди.

Тўри, қўни-қўшиларим, дугоналарим йўқ. Лекин мен учун энг қадри ва азиз бўлган, болаларимнинг катта онаси, раҳматли қайнонамнинг ўрни алоҳида билиниб туради. Нега ҳам билинмасин, ахир мен улар билан 19 йил бир дастурхондан туз тотганимиз-да. Рўза ойининг тўртинчи кунини оиламиз билан бийжоним қабрларини зиёрат қилдик. Рўза ойининг ҳар қунини менга ҳаётда йўл кўрсатган, оқ-қорани танитган бийжонимнинг руҳларига Қуръ-

он тиловат қилиб, жойлари жаннатда бўлишини тиладик.

Улар ҳақидаги хотираларни кундалик ён дафтаримга ёзиб бораман. Агар тирик бўлганида бийжоним раҳматлик 80 ёшга тўларди. Болаларим билан ҳар кунини уларни йўқлаймиз. Наҳора, ҳаёт бор экан - йўқотиш ҳам бор. Илоҳим, бийимизнинг руҳи ҳамиша шод бўлсин...

Қабрингизга гул қўйдим
энтиқиб, йилгаб,
Расмингизга қарайман
сизни соғиниб.
Соғиниб яшайман токи тирикман,
Жойингиз жаннатда
бўлсин, илоҳим.
Саноат МУЙДИНОВА
Қарши шаҳри

Ешим 20 да. Кўпчилик ҳавас билан тилга оладиган оилада туғилиб вояга етганман. Оиламиз катта. Ота-онам ёшлигимиздан биз фарзандларни оқ ювчи, оқ тараб, қаттиқ тартиб интизомни талаб қилганлар. Харомдан ҳазар қилишга ўргатганлар.

Шукри, ҳозирги кунда ака-опаларим ҳалол меҳнатлари билан ўз обрўларига эга. Катта укам ХХ асрнинг сўнги йилларида нуфузли дорилфунунлардан бирига ўқишга киришга муяссар бўлди. Худо хоҳласа янги асрнинг биринчи йилида яна бир укам олий мактабга кирмоқчи. Илоҳим орзуси амалга ошин.

«Оила ва жамият», сенга мактуб йўллашдан сабаб шунки, мен ҳозирги кунда икки йўл бошида: биринчиси ота-онамга ҳурмат йўли, иккинчиси севгимга садоқат йўлида турибман. Бу икки йўлнинг қай бирини танлашга ҳайронман.

Бундан 7 йил олдин (ҳали энди 14 ёшга тўлгандим) ҳамма сингари бизнинг мактабимизда ҳам шеърят мулкисининг султони Алишер Навоий бобомизнинг 553 йиллик таваллуд кечаси ўтказиладиган бўлди. Бунга адабиёт ўқитувчимиз бизни (7 "а" ва 7 "б" синф ўқувчиларини) тавсия қилдилар. Кечга тайёргарлик бошланди. Ҳазил, рубоий ва образлар ўқувчиларга бўлиб берилди. Кизик, Алишер Навоий образи бошқа синфда ўқийдиган У. исмли йигитга, Гули образи менга тегиб қолди. (Биз бир-биримизни унча яхши танимасдик). Кеча ўтказилишига ҳали 2 ой мuddат борлигига қарамай, ҳар бир бола ўзига бириктирилган ишга шўнғиб кетди. Биз ҳам севишганлар сиймосини саҳнага олиб чиқиш учун деярли ҳар кунни тайёрландик. Шу орада У. билан танишиб олдик. У жуда талабчан, ўз ишига қаттиқ ёндашадиган, босик бола эди. Ўқитувчимиз ҳар кун бизнинг ишимизни назорат қилиб, камчиликларини айтиб ўтардилар.

Ҳаш-паш дегунча кеча ўтказиладиган кун ҳам етиб келди. Ҳаммамиз хурсанд. Хуллас байрам яхши ўтди. Шундан кейин У. билан ораимизда салом-алик бошланди. У ҳар хил сабаблар билан тез-тез ёнимизга келиб турарди ва ҳар гал менга яширинча нигоҳ билан қараётганини кўрсан алланечук бўлиб кетардим. Бу ҳол 2 ой давом этди. Ниҳоят у бир кунни (одатдаги салом-аликдан сўнг) ҳеч бир ҳадиксиз ўз севгисини изхор қилди. Мен бу кутилмаган гапдан эсанкираб қолдим, чунки мен ундан бунақа гапни кутмагандим.

Дарсга кўнғирок чалиниб, синфхонамизга кирганимизда энг яқин синфдош дўстим (У.нинг ҳам энг яқин ўртоғи): «О. ҳамма гапдан хабарим бор, У. анчадан бўён менга: "О... га айт мен уни севаман" - дерди, лекин мен сенга айтмас эдим»,- деб қолди.

Шу кундан бошлаб У. ҳар кунни ўша гапини такрор-такрор айтаверди. Лекин мен уни севиб қолишдан қўрқардим. Сабаби... (Кечирасизлар, бу гапни ҳатто хаёлимдан кечирини ҳам истамайман). Охири мен унга: "Мени тинч қўй, биз айти ёш бола бўлсак",- дедим. Бироқ у севгисини айтишдан қўрқардим. Шундан кейин мен унга: "Нима бало гапга тушунмайсанми, биз фақат саҳнада севишганлар сиймосини яратдик. Саҳна билан ҳаёт эса бошқа-бошқа нарса. Балки, эртадан довлб 5 ёки 10 йил кўриш-

масмиз. Лекин Худо тақдиримизни қўшса, шунча йилдан кейин ҳам яна рўпара қилади. Агар у хоҳламаса, 10 йил аҳду паймон қилганимиз ҳам бейғойда, бир сабаб билан ажрашиб кетишимиз ҳеч гап эмас",- дедим. Шунда у кулиб туриб: "Майли, мен Худойимдан ўша 5 ёки 10 йил ўтишини, бизни яна рўпара қилишини сўрайман",- деди. Шу кундан бошлаб салом-аликни ҳам унутдик.

Орадан 2 йил ўтиб, энди 9-синфга қадам қўйган кунларимизнинг бирида у яна йўлимда пайдо бўлди. Мен яна ўша гапларни такрорладим. Шунда у: "Балки, мени ўзинга муносиб билмасан, балки сенга бой йигитлар ёқар, лекин мен сени севаман ва албатта сенга уйланаман",- деди. Мен бўлсам уни севиб қолишдан қўрқардим. Сабаби... (Эҳ, са-

тантлики, эркалки, манманлик унга ёт. Бундан етти йил олдин (уни севамасимдан бурун) ҳам У. ҳақида шундай фикрда эдим, лекин у ҳар гал менга севги изхор қилганида мен уни севиб қолишдан қўчирдим. Сабаби...

Ниҳоят, 11-синфни тамомаган дўстларим турли ёққа учирма бўлиб кетишди. У. қайсидир техникумга кириш учун ҳужжат тайёрлай бошлади. Айтишича, бир гал ўз-ўзига: "Сўнги имконият, агар шунда ҳам рад қилса, унда пешонамдан",- деган хаёл билан кўнғирок қилибди.

Ажабки, бу пайтда телефон гўшагини мен олдим. (Балки бошқа биров олса, у бошқа телефон қилмасми?) Ҳол-аҳвол сўрашдик ва озроқ суҳбатлашдик. Эртаси ва яна эртаси телефон қилаверди. Телефон гўшаги яна менинг қўлимда, яна

ги йили шу билим юрти талабаси бўлди. Мен унга: "Нега бундай қилдинг, ишлайверсанг бўларди",- деганимда у: "Мен учун сендан зарурроқ иш йўқ",- деди.

Бундан иккимиз ҳам хурсанд эдик. Биз ҳеч қачон олма-юз суҳбатлашмасдик. Ҳамма вақт телефонда гаплашардик. Энди бўлса тез-тез кўришиб тураимиз, лекин салом-алиқдан нарига ўтмаймиз. Шундай хурсанд кунларимизнинг бирида уга яна янги совчилар келишди. Билмадим, бу олтинчиси, еттинчиси-ми? Мендаги жавоб эса лўнда ва қиска: "Йўқ". Шунда тоқат тоқ бўлган дадам: "Энди сендан сўраб ўтирмаймиз, кейинги сафар келишганида фотиҳага қўл очаман",- дедилар. Бундан жудаям кўрқиб кетдим ва ўша кунни дарсдан кейин бўлган воқеаларни унга айтиб бердим.

У: "Майли, хафа бўлма, мен ҳам совчилар жўнатаман",- деди. Эртаси кунни у айтган совчилар келишиди, лекин дадам уйга киритиш-

ни ҳам хоҳламадилар. Менга эса: "Агар яна келишса унда ўзиндан кўр",- дедилар. Лекин жавобдан қоникмаган совчилар яна келаверди. Дадам эса рад жавобини беравердилар. Ва ниҳоят ота-бола келишиб олдик. Иккала жойдан келётган совчиларга ҳам рад жавобини берадиган бўлдилар. (Мен шундай қилишга мажбур эдим). Совчилар бошқа келишмади. Биз бўлсак У. билан яна гаплашиб юрардик. Бундан хабар толган дадам: "Ё уни де, ёки бизни. Агар ўша керак бўлса уйни бўшат, лекин мен ҳеч қачон у аёлга сени тўй қилиб узатмайман, қочиб кетсанг бир умр ярашмайман",- дедилар. Бу гапларни У.га айтганимда у: "Фақат қалбинга кулоқ сол, у нимани буюрса ўша йўлни танла, чунки бу ҳаёт - сенинг ҳаётинг, қандай яшашингни ота-онанг ҳам, мен ҳам белгилаб беролмаймиз, буни умр савдоси дейдилар",- деди.

Қалбим эса шундай нарсани истайдики, бу истак амалга ошишига сира қўзим етмайди. Бу орзу - ота-онанинг оқ фотиҳаларини олиб, ёруғ юз билан У.га садоқатли ёр бўлиш.

Кундан-кун оиламиздагиларнинг норозиликлари кучаймоқда. Фақат битта гап: "Биз у оилага қиз бермаймиз, чунки ота-бола яхши бўлгани билан унинг онаси... Биров: "Қуданг ким", деб сўраса, нима деймиз",- дейдилар.

Ҳаммаси жонимга тегиб кетганидан анча вақтдан бўён У. билан гаплашмай қўйдим. У. бўлса: "О. энди мени севамас экан",- деб мендан хафа. Унинг элчилари ҳар кун бир хил номани олиб келишди. "Мен фақат сени севаман ва фақат сенга уйланаман, ота-онанг агар оиламиз учун қарши бўлишгаётган бўлса, бу ўринсиз. Чунки мен уйланганимдан сўнг албатта бошқа ёққа кўчиб чиқаман".

Кейинги пайтларда жудаям бошим қотиб қолди, дўстим "Оила ва жамият!". Шунинг учун сенинг ва азиз юртдошларимнинг маслаҳатлари керак менга. Ушбу мактубимни саҳифанга ёритарсан, деган умиддаман.

Ота-онам ҳурматини қилиб ундан воз кечайми, ёки севгимга садоқатли бўлайми? Қай йўлни танлай, азизларим.

ҚАЙ ЙЎЛНИ ТАНЛАЙ?



бабини яна сира айтолмаяпман). Худди шу зайлда 9-синфни ҳам тугатдик. Энди ундан кутулдим деб ёзги таътилда юрганамизда уйга кўнғирок қиладиган одат чикарди. Охири уни уришиб бердим. Шундан кейин бошқа безовта қилмади, лекин таътилнинг сўнги кунларида "А" ва "Б" синф битта синф бўлармиш, деган гапни эшитиб қолдим ва бундан бўёгига ўқимасликка аҳд қилдим.

Янги ўқув йўли бошланди. Мен мактабга бормадим, бундан ҳамма ҳайрон. Ота-онам ҳарчанд уринмасинлар, мен мактабга бормадим. У. эса ўқини давом эттирди. Кунларнинг бирида кўшимизнинг ўғли: "У. салом айтиб юборди, мактабга келсин деппти",- деб қолди. Бу ва бунга ўхшаш гапларни мен синфдошларим 11-синфни тугатгунларига қадар эшитиб юрдим.

Энди У. ҳақида ўзимни фикримни айтсам. Лекин мен бу самийий фикримни уни севганим учун эмас, балки ҳақиқатан ҳам унинг талабчан, тиришқок, ҳалол бўлгани учун айтмоқчиман. У.

ота-онанинг ёлғизи бўлишига қарамай,

буларнинг ортидан иккинчилари ва учинчилари келаверди. Шундан сўнг оиламизда бақир-чақир овозлар эшитилади-диган бўлди, чунки дадам шу йигитларнинг бирига узатмоқчи эдилар. Мен бўлсам: "Йўқ", деб туриб олдим. Сабабини сўраганида мен уни севишимни айтдим. Шундан кейин менинг юқорида айтолмаган гапим - сабаб юзага чиқди. Дадам: "Менинг у оилага берадиган қизим йўқ",- дедилар. Чунки бунинг сабаби, У.нинг онаси бир пайтлар адашиб... Энди бу доғ бир умр унга ҳамроҳ эди. Буни мен олдиндан билардим ва шунинг учун уни севиб қолишдан қўрқардим. Борган сайин оиламиздаги жанжаллар кучая борарди, лекин у ҳаммасидан беҳабар ўқишини давом эттирарди. Хуллас ўқиши ҳам тугаб, дипломини олгач уйига қайтди. Шу орада яна янги совчилар кела бошлашди. Яна ўша жанжаллар, яна ўша гап: "У оилага берадиган қизим йўқ",- дейдилар ота-онам.

Бу мижозлардан қутулиш учун билим юртига ўқишга кирдим, лекин бу билан ҳеч нарса ўзгармади. Ҳаммасидан беҳабар У. ҳам кейин-

ДИЛ ИЗХОРИ

МЕНИ ТУШУНИШАРМИКАН...

Ешим 21 да. Асли Наманганнинг узоқ қишлоғиданман. Ҳозир Тошкентдаги дорилфунунлардан бирининг 2-курсиде ўқияпман. Оилада катта фарзандман.

Бундан уч йил олдин лицейни тугатиб ўқишга қиролмак юрган пайтларимда яқин қариндошимизнинг тўйи бўлди. Шу тўйда мен бир қизни кўриб, тўғрироғи бир кўришдаёқ севиб қолдим. У жуда содда, оддий кийинган, бошқа қизлардан нима-си биландир фарқ қилиб турарди. У жуда чиройли эди. Тўйдан сўнг янгамдан у қизни кимлигини сўрадим. Шунда янгам у қизни қўшни туманданилигини, бу ерга эса ўзидан катта опасиникига келганлигини айтди. Мен яна у қизни мендан 4 ёш катталигини, энг асосийси бир қўли йўқли-

гини эшитдим.

Шу тўйдан сўнг мен уни қайтиб кўрмадим. Сабаби ўқишга кириш учун қаттиқ тайёрланиб, у билан учраша олмадим. Шу йили ўқишга ҳам кирдим. Кейин асосий вақтим Тошкентда ўтди. Борганимда эса ичимдаги дардимни ҳеч кимга айтмай юрардим. Балки вақт ўтса мен уни унутарман, деб ўйлаган эдим. Лекин бундай бўлмади. Мен уни унутга олмадим. Менга қандайдир бир куч доимо уни эслашиб турарди.

Орадан уч йил ўтди. Бизга ўқишдан байрам сабабли уйга бориш учун бир хафтага рухсат беришди. 8-март куни мен уни опасиникига келганлигини эшитдим. Эшитдим уни яна бир бор кўргим, у би-

лан суҳбатлашим келди. Кейин шаҳарга бориб унга гал ва бошқа нарсалар олдим. Мен кутган пайт - кеч ҳам бўлди: Мен у билан учраганим бордим. Сўнгра кўчасидаги бир ёш боладан уни қақиртирдим. У чикди. Аллоҳга шукрлар бўлсинки, у очик чехра билан қарши олди. Мен у билан гаплашдим. У жудаям хурсанд эди. "У мени олдин ҳам тўйларда қўрганлигини, мени доимо кузатиб, ўзининг энг яқин дўгона-сидан мен ҳақимда сўраб суриштириб юришини, энг асосийси мен билан суҳбатлашиб дўст тутинмоқчи бўлганини айтди.

Шу кунни мендан бахтли одам бўлмади. Ахир у билан биринчи марта олма-юз гаплашдим. Мен шу кунни уни дўгонаси билан ҳам гаплашдим. Ростдан ҳам у мени

жуда кўп марта сўраган экан. Мен яна уни ота-онаси вафот этганлиги, ҳозир эса акаси ва янғаси билан қолганлигини билиб олдим. Янғаси уни уйига сиғдирмасдан, доим уришиб хайдаб юборар экан. Шунинг учун қўпична опасиникига келиб қолар экан.

Мен бу гапларни эшитиб, унга бўлган муҳаббатим янада кучайди. Юрагимда нима қилиб бўлса ҳам шу қизга уйланиш, уни бахтли қилиш орзуси пайдо бўлди. Ахир у ҳам инсон-ку. Нимага энди бошқалар каби яхши яшагга, севишга севишга ҳаққи йўқ?

Азиз юртдошларим, менга маслаҳат беринглр. Мен қандай қилиб уни севишимни, усиз яшолмаслигини ота-онамга айтийин. Ота-онам мени тушунишармикин?

Кишлоғимиз тоққа туташиб кетган адирлар ён бағрида жойлашган. Номи Мирзабоғлон. Тепалари, сойлари биз учун азиз ва муқаддас гўша - кичик бир Ватанимиздир. Шу боисдан ҳам бизда судралиб юрвучилар, қурт-қумурсқалар, ҳар хил ҳашоратлар, ёввойи ҳайвонлардан тулки, бўри учраб туради.

Менинг уйим тепаликда жойлашган. Пастда эса экин-тикин қилиш учун томоқкам бор. Иморат қилиб кўчиб чиққан йилим бир ярим метрча келадиган илонни учратган эдим. Бу ҳақда бувимга айтганимда: "У илондан қўрқма болам, ҳар бир ҳовлининг ўз илони бўлади. У ҳовлининг бошқа илонлардан қўрийдми", - деган эдилар.

Кўрса-кўриси деб мен унга тегмай юравердим. У ҳам ҳовлимда уч-тўрт йил яйраб яшаб юраверди.

Бир кун ишдан чарчаб, куннинг иссиғидан миям лўқиллаб уйга қайтиб келсам, бўсағамда ўша илон кулча бўлиб ётибди. У мени кўриши билан бошини бир қаричлар ердан кўтариб қоп-қора тилларини чиқара бошлади. Уни кўриб юрагим қинидан чиқаёзди. Мен орқага тисарилиб, айвоннинг четига ўтдим ва уни "кишт-кишт" - деб ҳайдамоқчи бўлдим. У эса баттар вишиллаб тилларини чиқарди. Мен айвондан пастга тушиб қўлимга илашган майда тошчаларни унга қараб ота бошладим. У охири ҳужғалди. Худди жўякка қуйилган сувдай шувиллаб девор тублаб ўрмалаб уйимнинг орқасига шўнғиб, кўздан гойиб бўлди.

Уйга кириб ечиндим, чай кўйдим. Уй кийимларимни кийиб, ташқарига чиқдим. Уйимнинг орқасида чумчуқларнинг чуғурлаган овози эшитилди. Бориб қарасам, беш-олти чоғли чумчуқ ҳавода муаллақ учган ҳолда чуғурлашарди. Ҳалиги мен ҳайдаб юборган илон уйнинг орқа деразасига тирмашиб чиқаётган экан. Ҳаёлимга келган биринчи фикр: "Хозир мен сени бошингни танангдан жудо қиламан, яхшиликча ҳайдадим кетмадинг, энди ўзингдан кўр, менда нима қасдинг бор заракунанда", - бўлди. Қарасам, товукхонага суялган белкурак турган экан. Белкуракни секин қўлимга олдим, деразамда турган илонга яқинлашдим. Мўлжалга олиб бўйнига урдим. Бўйни танасига осилган ҳолда шало этиб ерга тушди. У тўлғана-тўлғана тинчиди. Уни ёқиб, кейин кўмиб ташладим.

Орадан бир неча кун ўтди. Бир кун ишдан қайтаётиб синфдош дўстим Фовсиддин билан йўлимиз қўшилиб қолди. Иккаламиз ўтган кетгандан гурунглашиб келатгандик, қаршимиздан қишлоғимизнинг электр таъмирловчиси Умрзоқ чиқиб қолди. Биз билан сўрашгач, менга қарди: "Тоҳир ака сизнигиза борган эдим, чакирдим ҳеч ким чиқмади. Зинапоянгиздан чиқиб, супангизга етганимда деразангизга кўзим тушиб этим увишиб кетди. Деразангизнинг битта кўзида ойна йўқ экан. Ўша кўздан битта катта илон кирмоқчи бўлиб турибди, тагин эҳтиёт бўлинг", - деди.

Мен Фовсиддинга, у менга тикилиб қолди.

Юр жўра, мен илондан жуда қўрқаман, - дедим Фовсиддинга. У ҳам «бўпти» дегандай бошини ирғаб қўйди ва иккаламиз олдинма-кейин уйга етиб келдик. Илон эса ҳамон мен ойнасини олиб қўйган деразанинг кўзида тирмашиб турарди.

- Бу ўша илоннинг шериги, - дедим Фовсиддинга.

- Қайси илонни айтаяпсан? - ажабланиб сўради у.

- Қайсини бўларди, мен яқинда худди шундай илонни ўлдирган эдим, - деб унга бўлиб ўтган воқеани чала-чуппа тушунтирган бўлдим.

- Шўрингга шўрва тўкилибди бўлмаса, энди ўлдинг, бу илон сени чақмасга қўймайди, ўрдали эканда, - деди кулиб. Мен ўламан десам у кулади-я, «э рангинг курсин, тиржаймай ўл, мараз» ичимда сўқаман уни.

- Яхши, мен ўлсам, Мирзабоғлон кенгайиб қолади, бемалол яйраб яшнайсан, - зарда қилган бўлдим унга.

- Ҳа бўпти, аввал илон чақиб ўл, кейин ису-чироғингни бериб, қирқинг ўтгандан кейин яйраб яшнаман дирдув, - деди

ИЛОН ҲАҚИДА ИККИ ҲИКОЯ



(унинг ҳазил гапи шунақа).

Мен секин бориб эшикни очиб, қўрқипса даҳлизга кирдим. Бурчақда турган чопнда мушугим мазза қилиб икки боласи билан ўхлаб ётарди. Илон нима учун уйга киролмай турганини шунда пайқадим.

Секин деразага ақинлашиб, таёқ билан илонни ташқарига чиқиб кетишга ундадим.

У бир-икки бор қаршилик қилгач, бирдан ўзини айвонга ташлади. Мен уйдан чопиб чиқганимда у супанинг лабига етиб қолган эди. Бир зумда ўтлар ичига кириб кетди. Биз Фовсиддин билан айвонда серрайиб қараб қолавердик. Фовсиддин гоҳ кулиб, гоҳ жиддий тусда ундан эҳтиёт бўлишимни тайинлаб, зинапоядан тушиб уйга қараб кетди. Мен анча пайтгача айвоннинг лабига хаёл суриб ўтириб қолдим. Кўнглимни алланечук гашик қолаб олган эди. Бир неча кун фикру-зикрим ўша илонда бўлиб юрди. Ейиш-ичишимда ҳам, ётиб-туришимда ҳам ҳаловат бўлмади. Томоркамни айланишга юрагим бетламай қолди.

Бир кун айвонда қандайдир бир иш билан машғул эдим, кутилмаганда мушугим ўша мени таъкиб этган илонни бошини гажиб судраганча айвонга келиб қолди. Гарчи илон ўлган бўлса ҳам сесканиб кетдим.

Мушукни «пишт-пишт», деб ҳайдадим. Мушугим индамай илонни судраганча унинг орқасига ўтиб кетди. Мушугим бу ўлжасини икки боласи билан баҳам кўрмоқчи бўлган. Мушугимнинг билиб билмай қилган бу яхшилиги мени қасоскор илондан халос этди.

Бувимга илонни ўлдирганим ҳақида оғиз очмай юрдим. Чунки ранжишларини билардим. Охири кимдандир эшитибдилар.

- Болам, сен ҳалиги айтган илонингни ўлдирдингми? - сўрадилар мендан. Сўзларида қандайдир норозилик оҳанг, кўзларида ҳам норозилик учқунлари йилтирарди.

- Ҳа, - дедим ва ўзимни оқлаш учун оғиз жуфтлаган эдим, ўнг қўлларини кўтардилар. Бу «тўхта» деганлари эди, бувимнинг. Мен ҳеч қачон эътибор бермаган бу қўлларнинг суяклари бўртиб, қон томилари билиниб, катта кичик қора доғчалар кўзимга бувимнинг ўтмиши ҳақида кўп нарсаларни ёдимга солди. Ҳа бу

га пешвоз чиқиб сўради:

- Ҳа, нима бўлди?
- Илон чақиб олди, - дедим йиғламсираб. Бобонгнинг ранги ўчиб, оёғимни меҳрибонлик билан кўриб қўйди. Бобонг ўзи шунақа эди, меҳрибонлик қилса ёгдай эритарди. Қаҳри келса худди шерга ўхшарди. Ўшандай кезлар мен унинг наздида шер панжасига тушган қуёндай қалтирардим. Илоё жойи жаннатда бўлсин, бобонг яшси одам эди. Менга дўк-пўписа қилса ҳам, ҳеч қачон қўл кўтармасди.

- Ҳа, нима дегатган эдим, - сўрадилар мендан бувим.

- Бобом оёғингизни кўраётган экан, сиз илон чаққинини ҳам унутиб ёгдай эриб кетибсиз, - дедим кулиб.

- Ҳа, шундай бўлган, кейин бобонг юрганча кўчага чиқиб кетди. Бир маҳал кўк яқтак кийган, оқ саллали олтмишлардан ошган бир киши билан ҳовлимизга кириб келди. Соқоли-мўйловига оқ оралаган, юзидан нур ёғилиб турган бу киши мулла экан. Бобонг меҳмонини уйга киришга ундаган эди. У киши: "Ташқарига жой солинг", - деб буюрди.

Бобонг гилам, кўрпача ва иккита ёстиқ олиб чиқиб жой ҳозирлади. Мулла бобо кўрпачага ўтиб ўтирди ва менга: "Болам бу ёққа ўтинг", - деб жой кўрсатди.

- Сиз ҳам ўтинг, - деди бобонгга. Бобонг ҳам мендан сал нарироқда, гиламнинг четроғига чўккалаб ўтирди. Мулла бобо кўзларини юмиб дуо ўқиб бошлади. Бироздан кейин тўхтаб менга мурожаат этди.

- Болам кўрқманг, мен ҳозир шу атрофдаги илонларни чақираман. Сизни чаққан илон ҳам келади. У бадбахт кўз ўнгингизда қон беради, - дедилар.

Мулла бобо кўзларини юмиб дуо ўқийшга киришди. Анча вақт дуо ўқигандан кейин олдинма-кейин, катта-кичик ҳар хил рангдаги илонлар супанидан чиқиб кулча бўла бошлади. Ун-ўн бешталар илон тўлланди. Мулла бобо ўқияпти бир илон нотинчланиб, тўлғана тирпичилай бошлади. У ингичка ва кичикроқ илон эди. У тўлғона-тўлғона «пақ» этиб ёрилди.

- Мана болам сизни чаққан илон шу, - деди мулла бобо. Мен қўрқанимдан бошимни қимирлатдим холос.

Кейин мулла бобо яна қандайдир дуони ўқиб илонларга рухсат бердим, кулча бўлиб ётган илонлар жонланиб олдинма-кейин кўздан гойиб бўлди. Мен ўша воқеага тирик гувоҳман болам. Барибир сен ишонмайсан. Куйқилшоқдаги Муродулла Махсумни биласанми, ўшани отаси сувни тескари оқизар экан. Унақа мулларлар ҳозир йўқ. Бари шўролар даври бошланиши билан бошқа юртларга ўтиб кетган.

Мен сенга динга ишон, дуога ишон демайман. Вақти келиб Худо инсоф берсанамоз ҳам ўқийсан, рўза ҳам тутасан. Лекин эл нима қилса шуни қил. Элда ҳикмат катта. Сен тўртта дафтарни қўлтиқлаб муаллимдан деб юрибсанди. Муаллим мен болам, тўқсон беш йиллик умр сабоги бор муаллимман. Мендан ўрган, -деб бувим ўнг қўллари билан кўрпагига бир уриб хандон отиб кулиб юбордилар. Бувимни бағримга босиб юзларидан ўлдим. Бувим мени ўлдилар.

Бу воқеага ҳам уч йилдан ошди. Яқинда бувимнинг қирқинчи ҳам бердик. Жойлари жаннатда бўлсин, бувижонимни.

Тоҳир НОРИМОВ

Ургут тумани

«Оила ва жамият» газетаси ва «Саодат» журнали жамоалари таниқли шоира Гулчехра Жўраевага умр йўлдоши - шоир Сайёр ФАЙЗУЛЛАЕВНИНГ вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

Оила ва жамият

Мақолада келтирилган фактлар, воқеалар, маълумотлар учун муаллиф жавобгар ҳисобланади.

Муаллиф фикри тахририят нуқтаи назаридан фарқ қилиши мумкин. Фойдаланилмаган қўлёзмалар таҳлил қилинмайди, муаллифларга қайтарилмайди, ёзма жавоб қилинмайди.

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Қабулхона: (Тел. ва Факс) 133-28-20
Бош муҳаррир ўринбосари: 133-04-35
Котибият, хатлар: 34-25-46
Табриқлар, эълонлар: 133-04-50

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонаси. Манзил: Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Босишга топшириш вақти - 20.35
Босишга топширилди - 20.00

Газета тахририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент - 700000
Амир Темури кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.

ХОМИЙ: «Матбуот тарқатувчи» Акционерлик компанияси

ОБУНА ИНДЕКСИ - { яқка обуначилар учун 176
ташкилотлар учун 177
Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида № 33 рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г - 2026
Формати А-3, ҳажми 2 босма тобоқ.
Баҳоси эркин нарҳда.
Рассом — Н. ХОЛМУРОДОВ.
Навбатчи - М. СОДИКОВ.